

WARSZAWSKA RADA SENIORÓW

POLITYKA SENIORALNA MIAST WOJEWÓDZKICH

TOM I

BIBLIOTECZKA
WARSZAWSKIEJ RADY SENIORÓW

WARSZAWSKA RADA SENIORÓW

BIBLIOTECZKA WARSZAWSKIEJ RADY SENIORÓW TOM I: POLITYKA SENIORALNA MIAST WOJEWÓDZKICH

Copyright Warszawa Rada Seniorów
Warszawa 2021

Opracowali: Janusz Kostynowicz i Bartosz Grzeszczuk

Skład: Bartosz Grzeszczuk

Konsultacje: Warszawska Rada Seniorów

E-mail:

rada@wrs.waw.pl

Strona internetowa:

www.wrs.waw.pl

Adres korespondencyjny:

Warszawska Rada Seniorów

Kruczkowskiego 2, 00-412 Warszawa

SYSTEMOWE ROZWIĄZANIA MIAST WOJEWÓDZKICH W POLITYCE SENIORALNEJ

Chcąc wykorzystać doświadczenia innych miast, przygotowaliśmy roboczy konspekt na użytek Prezydium Warszawskiej Rady Seniorów, dotyczący systemowych rozwiązań polityki senioralnej w miastach wojewódzkich. Wszystkie z tych miast realizują, aczkolwiek z różną intensywnością, politykę senioralną, którą rozumiemy tu jako celowe, długofalowe i systemowe działania mające na celu przygotowanie do starości oraz zapewnienie osobom starszym (w rozumieniu ustawy takim, które ukończyły 60 lat) korzystnej sytuacji życiowej, umożliwiającej im wydłużenie aktywności zawodowej i społecznej oraz samodzielne, satysfakcjonujące życie.

Zestawieniem objęliśmy 18 miast wojewódzkich (w dwóch województwach w roli miast wojewódzkich są dwa miasta: Bydgoszcz - siedziba wojewody, województwa kujawsko-pomorskiego Toruń - siedziba sejmiku wojewódzkiego i urzędu marszałkowskiego oraz Gorzów Wielkopolski - siedziba wojewody województwa lubuskiego i Zielona Góra - siedziba sejmiku wojewódzkiego i urzędu marszałkowskiego w województwie lubuskim).

Chcemy zaznaczyć, że kwerenda którą przeprowadziliśmy w styczniu i lutym 2021 r. nie była profesjonalnym badaniem. Zapewnienie dotarliśmy do wielu istotnych informacji. Mogło się tak zdarzać, że administratorzy tych stron umieszczali te informacje w różnych archiwach, do których nie umieliśmy dotrzeć. Mogli je pomijać lub chwilowo nie uwzględniali gdy strona była w przebudowie.

Skupiliśmy się na podejmowanych przez te miasta tylko najważniejszych działaniach na rzecz osób starszych. Uznaliśmy że są to instrumenty polityki senioralnej - czyli systemowe rozwiązaniami społeczne, organizacyjne, prawne i finansowe wprowadzane przez samorzędy miast i współpracujących z nimi partnerów w celu skutecznej realizacji polityki senioralnej.

Informacje ze stron internetowych miast na temat głównych instrumentów przytaczaliśmy niekiedy nawet dosłownie. Pominęliśmy wiele szczegółowych wiadomości, chociaż dotyczyły często nowatorskich działań, jak np: ciekawe, realizowane wspólnie z organizacjami projekty, pożyteczne akcje społeczne, czy przemyślane udogodnienia

dla seniorów. Nie ujęliśmy również rozwiązań regionalnych (wojewódzkich) czy rządowych jeśli nie miały równocześnie lokalnej edycji miejskiej.

Wojewódzkie miasta, co świadczy o aktywności ich samorządów na tym polu, korzystają z wielu instrumentów polityki senioralnej. Na podstawie analizy tych informacji, które były dostępne na ich stronach internetowych wskazaliśmy, chociaż nie jest to lista zamknięta, na dwanaście takich instrumentów:

- 1) SRPS** - Uwzględnienie w miejskich strategiach rozwiązywania problemów społecznych (takie strategie mają wszystkie miasta) celów ukierunkowanych na seniorów (zdecydowana większość, bo 15 miast, w tym Warszawa, uwzględniło seniorów w celach strategii);
- 2) PS** - Przyjęcie przez miasto odrębnego dokumentu określonego jako program na rzecz seniorów czy polityka senioralna (PS). 10 miast, w tym Warszawa, miało taki dokument, wśród nich Poznań miał uchwaloną przez Radę Miasta „Politykę senioralną”;
- 3) PM** - Uprawnomocnienie przez miasto osoby pełniącej funkcję pełnomocnika prezydenta ds. seniorów lub rzecznika seniorów. W 6. miastach jest taka osoba, w Warszawie nie stworzono takiej funkcji;
- 4) WO** - Powołanie przez miasto wielofunkcyjnego, miejskiego ośrodka, który organizuje, koordynuje i programuje działania na rzecz seniorów. 8 miast ma takie ośrodki, w tym Warszawa (działa w niej Centrum Aktywności Międzypokoleniowej).

- 5) BAD** - Przeprowadzone lub zlecone przez miasto w miarę aktualne, odrębne badania lub analizy podsumowane diagnozą sytuacji i potrzeb seniorów. Tylko na stronach 4 miast można było znaleźć informacje o takich badaniach. Warszawa ich nie miała.
- 6) PORT** - Prowadzony przez miasto bezpośrednio czy poprzez zlecenie (np. organizacji ngo) miejski portal adresowany do seniorów, zawierający dział „aktualności” i internetowy informator dla seniorów. Więcej niż połowa, bo 11 miast, w tym Warszawa ma taki portal.
- 7) CZ** - Wspierane przez miasto czasopismo adresowane do starszych mieszkańców i promujące lokalną politykę senioralną. Tylko na stronach 5 miast, w tym Warszawy, można było znaleźć informację o takim czasopiśmie;
- 8) MRS** - Wspieranie przez miasto tworzenia się miejskiej rady seniorów, następnie powołanie jej i wspomaganie jej działań. Takie rady seniorów działały we wszystkich miastach, w tym w Warszawie.
- 9) KS** - Wprowadzenie przez miasto miejskiej karty seniora (z uwzględnieniem regionalnej czy ogólnopolskiej karty seniora jeśli miasto przygotowało jej lokalną edycję) uprawniającej do korzystania z ulg i usług. Zdecydowana większość, bo 14 miast wprowadziło taką kartę. Stolica nie ma odrębnej karty seniora ale miała „Warszawską kartę rodziny”;
- 10) MK** - Wspierany przez miasto duży konkurs promocyjny, wyróżniający miejsca przyjazne seniorom lub działania z udziałem seniorów. Większość, bo 12 miast, w tym War-

szawa organizuje taki konkurs;

11) IR - Wprowadzone przez miasto pomysły, innowacyjne rozwiązania ułatwiające realizację polityki senioralnej np. efektywne, nowatorskie projekty międzypokoleniowe (na stronach 11 miast, w tym Warszawy, można było znaleźć takie przykłady).

12) SI - Udział miasta w krajowych i międzynarodowych sieciach współpracy miast „przyjaznych starzeniu”, które ułatwiają wymianę informacji, doświadczeń i dobrych praktyk oraz wprowadzanie skutecznych rozwiązań podnoszących jakość życia osób starszych. Na stronach większości, bo 15 miast, w tym Warszawy, była informacja o takiej współpracy.

Warszawska Rada Seniorów miała już kontakty z niektórymi radami seniorów miast wojewódzkich, np. radą seniorów w Poznaniu, mieście, które przyjęło dokument „Polityka Senioralna miasta Poznania na lata 2017 – 2021”. Zestawienie to może być przydatne, gdy będziemy szukali przykładów dobrej praktyki, uczestnicząc w przygotowaniu Polityki Senioralnej Warszawy.

Dane dotyczące miast, ich: powierzchni, liczby mieszkańców, w tym osób w wieku 60+ podaliśmy na podstawie Rocznika Statystycznego GUS z roku 2019 (Tabela 18: Ludność w miastach liczących w 2019 r. 100 tys. i więcej mieszkańców według płci i wieku).

Publikacje wzbogaciliśmy o infografiki z opracowania NIK na temat usług opiekuńczych świadczonych osobom starszym w miejscu zamieszkania.

Zestawiliśmy w formie Tabeli 12 systemowych rozwiązań wykorzystywanych przez miasta wojewódzkie w polityce senioralnej a pod nią zamieściliśmy informacje z ich stron internetowych o działaniach związanych z tymi instrumentami.

MIASTO	SRPS	PS	PM	W.O	BAD	PORT	GZ	MRS	KS	MK	IR	SI
Białystok		+						+			+	+
Bydgoszcz	+			+		+		+	+		+	+
Gdańsk			+		+			+		+	+	+
Gorz. Wlkp.					+			+	+			+
Katowice	+	+	+	+		+		+	+	+		
Kielce	+	+				+	+	+	+	+	+	
Kraków	+	+	+			+		+			+	+
Lublin	+	+	+					+	+	+		+
Łódź	+		+	+		+		+	+	+	+	+
Olsztyn	+					+		+	+	+	+	+
Opole	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+
Poznań	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+
Rzeszów	+							+	+			
Szczecin	+			+				+	+	+		+
Toruń	+				+	+		+	+			+
Warszawa	+	+		+		+	+	+		+	+	+
Wrocław	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ziel. Góra	+	+						+				+

BIAŁYSTOK

Województwo: podlaskie
Powierzchnia: 102,13 km²
Liczba Mieszkańców: 297 554
Osoby 60+: 74 481

ODSETEK SENIORÓW

25%

Internetowy (i papierowy) informator dotyczący instytucji, usług i form wsparcia.

Białostocka Miejska Rada Seniorów

w grudniu 2016 roku powołana do życia Miejska Rada Seniorów. Informacja o wpływie uwarunkowań politycznych na funkcjonowanie Rady

Miejsce Przyjazne Seniorom

Jest to tytuł nadawany przez Prezydenta Miasta Białegostoku białostockim instytucjom oraz inicjatywom, które swoje działania w zakresie rozwoju osobistego, poprawy stanu zdrowia, zapewnienia bezpieczeństwa, aktywności

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Marginalnie uwzględnia seniorów łącząc ich z osobami niepełnosprawnymi. Są wymienieni tylko w działaniach: Kształtowanie odpowiedzialności społecznej w obszarze funkcjonowania osób niepełnosprawnych i starszych; Wspieranie różnych form aktywności seniorów; łączenie aktywności seniorów i ludzi młodych w celu pełnego wykorzystania ich potencjałów.

Informator seniora Miasto dla seniorów seniorzy dla miasta

10

społecznej czy sprawności fizycznej adresują do osób starszych.

Karta Aktywnego Seniora

Działania prowadzone w ramach programu mają na celu:

- ułatwienie dostępu do badań profilaktycznych,
- propagowanie prozdrowotnego stylu życia,
- aktywizację społeczną seniorów,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku seniorów,
- zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach edukacyjnych, kulturalnych i sportowych,
- poprawę stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia seniorów.

Strona internetowa

Przypomina czasopismo internetowe. Strona adresowana do białostockich seniorów. Zapisano: Chcemy, aby to było miejsce, gdzie można znaleźć interesujące informacje, wymieniać doświadczenia, dzielić się pomysłami. Tworzymy Podlaską Redakcję Senior oraz pracujemy nad nowym portalem podlaskisenior.pl.

Projekt pilotażowy „Telefon Cyfrowych Porad dla Seniora”.

Białostoczanie w wieku 60+ mogą uzyskać pomoc w zakresie korzystania z komputera, tabletu czy telefonu.

BYDGOSZCZ

Województwo: kujawsko-pomorskie

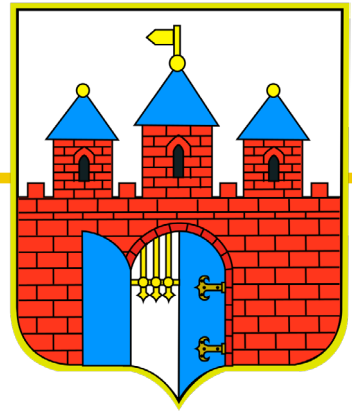
Powierzchnia: 175,98 km²

Liczba Mieszkańców: 348 190

Osoby w wieku 60+: 102 295

ODSETEK SENIORÓW

29%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel: Działanie Pobudzenie aktywności społecznej seniorów i organizacja działań zmierzających do poprawy jakości ich życia

Cel szczegółowy 3 Dialog społeczny w tematyce polityki senioralnej

Bydgoska Rada Seniorów

Działa w celu poprawy jakości życia oraz pobudzania aktywności obywatelskiej seniorów mieszkających na terenie Miasta Bydgoszczy. Rada ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny w sprawach dotyczących osób starszych.

Do zadań Rady należy w szczególności: zgłaszanie uwag do projektów prawa miejscowego dotyczącego spraw ważnych dla seniorów, integracja i wspieranie środowisk osób starszych, popularyzowanie aktywności seniorów, propagowanie wszelkich form dotyczących edukacji, kultury, sportu, turystyki i rekreacji, budowanie pozytywnego wizerunku seniora, upowszechnianie wiedzy o potrzebach i prawach ludzi starszych. Członkowie Rady Seniorów pełnią dyżury konsultacyjne w każdy drugi wtorek miesiąca, w okresie pandemii konsultacje odbywają się wyłącznie telefonicznie - numer 52 5859 228 dostępny w godzinach dyżuru.

12

Bydgoska Karta Seniora 60+

Z inicjatywy prezydenta Rafała Bruskiego, Bydgoskiej Rady Seniorów oraz grupy radnych Miasta Bydgoszczy powstał projekt „Bydgoska Karta Seniora 60+”. Umożliwia starszym mieszkańcom Bydgoszczy uzyskanie zniżek w wielu instytucjach i firmach zlokalizowanych na terenie Miasta, a nawet całego kraju. Program „Bydgoskiej Karty Seniora 60+” skierowany jest do osób, które ukończyły 60. rok życia i mieszkają w Bydgoszczy. Jest realizowany w wielu obszarach, m.in. w zakresie edukacji, kultury, sportu, rekreacji, zdrowia i rehabilitacji oraz wielu innych, które znajdują się w ofercie Partnerów Programu.

Na Oficjalnym serwisie Bydgoszczy część dla seniorów

(typowe informacje z uwzględnieniem pandemii)
Sukces w rankingu miast

przyjaznym seniorom

Bydgoszcz znalazła się na trzecim miejscu rankingu polskich miast oferujących osobom starszym najlepsze warunki codziennego życia. „Cieszymy się, że wprowadzane rozwiązania doceniane są nie tylko przez seniorów, ale także dostrzegane przez specjalistów i stawiane za wzór na arenie ogólnopolskiej”.

Bydgoskie Biuro Seniora - BBS

Koordynator Karolina Kallas.
Kompetencje i zadania

- Diagnozowanie potrzeb w zakresie miejskiej polityki senioralnej;

- Realizacja programów i przedsięwzięć aktywizujących osoby starsze;
- Współpraca i wspieranie lokalnych organizacji zrzeszających seniorów i działających na ich rzecz.

Aktualizacja Strategii Rozwoju

Miasto aktualizuje i konsultuje swoją strategię rozwoju. Wprowadzane projekty i rozwiązania są m.in. wynikiem debaty strategicznej i z udziałem seniorów, w ramach aktualizacji Strategii Rozwoju Bydgoszczy do roku 2030. (działania na rzecz seniorów są podane w kierunkach działań)

ARS 2020” kultura i sztuka seniorów on-line

Ze względu na sytuację epidemiczną Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy odwołało 19. Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów ARS 2020 w tradycyjnej formie. „Pomimo, że nie mogliśmy się spotkać i wspólnie uczestniczyć w eliminacjach konkursowych, warsztatach, zabawach oraz koncertach, to w każdy piątek na profilu Facebook Pracowni Integracji Międzypokoleniowej udostępniane są materiały archiwalne z poprzednich edycji Przeglądu – zdjęcia, filmy, pamiątki oraz wiele innych ciekawostek i koncertów sfinansowanych przez Narodowe Centrum Kultury w Warszawie w ramach zadania „Kultura Interwencje”. Na Uczestników Przeglądu i ich Instruktorów czeka również 21 odcinków programu „Warsztaty Metodyczne ARS 2020 on-line”, które KPCK przygotowało wspólnie z Centrum Kultury

„Browar B.” we Włocławku, Stowarzyszeniem MANKO z Krakowa oraz Fundacją Farbiarnia z Bydgoszczy”. Program został zrealizowany w ramach zadania Narodowego Centrum Kultury w Warszawie w ramach zadania „Edukacja Kultura” i jest sfinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń

Małe granty

Tryb przyznawania dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Współpraca między miastami

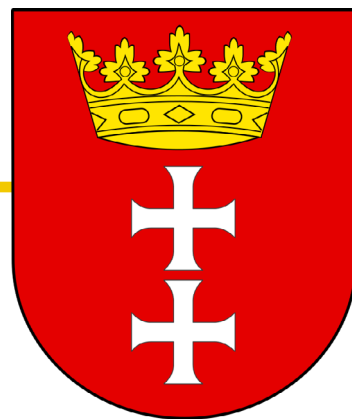
Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym: Lublina, Poznań, Warszawy, Krakowa, Gdańsk, Gdyni, Szczecin, Bydgoszcz i

GDAŃSK

Województwo: pomorskie
Powierzchnia: 263,44 km²
Liczba Mieszkańców: 470 907 tys.
Osoby w wieku 60+: 128 252 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Pomoc i wsparcie.

Gdański Fundusz Senioralny

- program wsparcia finansowego dla inicjatyw i wydarzeń kreowanych przez gdańskich seniorów i seniorki, których odbiorcami mogą być zarówno sami seniorzy, jak również wszyscy mieszkańcy Gdańska. Też inicjatywy integrujące mieszkańców dzielnic, warsztaty artystyczne, rękodzielnicze, kulinarne, zajęcia sportowe, kulturalne, nauka i doskonalenia nowych umiejętności czy poznawanie nieznanych dotąd zakątków miasta.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

W celach tej strategii brak odniesienia do seniorów.

Badania

Badania zostały zainicjowane i przeprowadzone przy współpracy z Gdańską Radą ds. Seniorów (współfinansowane przez Urząd Miejski w Gdańsku i Uniwersytet Gdański) w 2012 r. na reprezentatywnej próbie 1500 mieszkańców Gdańska.

Informator dla seniorów

Obejmuje takie działy jak: Wydarzenia, Polityka senioralna, Aktywność obywatelska, Edukacja, Zdrowie i profilaktyka oraz

16

Centrum Pracy Seniorek i Seniorów Gdańskiego Urzędu Pracy

Pierwszy w Polsce, nowoczesny punkt zajmujący się pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym dla dojrzałych gdańszczan. Seniorzy i seniorki, którzy pomimo przejścia na emeryturę nie chcą kończyć aktywności zawodowej mogą liczyć na profesjonalne wsparcie w poszukiwaniu dedykowanej oferty pracy, zarówno w pełnym, jak i częściowym wymiarze czasu pracy. Dobieranie atrakcyjnych finansowo propozycji, ale i ich selekcja, tak aby wykonywana praca nie stanowiła poważnego obciążenia, a zatrudnienie było możliwie blisko miejsca zamieszkania. Centrum Pracy Seniorek i Seniorów działa od 2018 r. Innowacyjne rozwiązanie dla osób starszych, które może stanowić skuteczne wsparcie

w uzyskiwaniu dodatkowego dochodu

Gdańska Akademia Seniora

jest (niezależnie od UTW) samorządową, publiczną placówką kształcenia ustawicznego. Akademia została powołana w 2017 r. i jest prowadzona przez Miasto Gdańsk. W ramach oferty edukacyjnej proponuje zajęcia komputerowe, językowe, gimnastyczne, plastyczne i trening rozwoju osobistego. Słuchaczem Akademii może zostać każda osoba w wieku 50+, która pragnie zdobywać nową wiedzę i umiejętności oraz złożyć pisemną deklarację o

przystąpieniu.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów

Gabriela Dudziak Urząd Miejski w Gdańsku W celu zintensyfikowania i koordynacji współpracy na rzecz osób starszych, w 2011 r. Prezydent powołał, na wniosek Rady, Pełnomocnika ds. Seniorów

Rada Seniorów w Gdańsku

jest zespołem o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, który w oparciu o zasoby wiedzy i doświadczenie środowiska osób starszych współpracuje z organami Miasta

Gdańska w obszarze spraw lokalnych, w szczególności dotyczących planowania i realizacji polityki senioralnej Miasta. Celem Rady jest zwiększanie zainteresowania i zaangażowania seniorów w sprawy lokalnej społeczności, w szczególności dotyczące rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb środowiska osób starszych oraz pobudzania ich aktywności.

VII edycja Konkursu „Aktywni Seniorzy”

Organizowana przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku oraz Miasto Gdańsk. Celem konkursu jest nagradzanie najaktywniejszych seniorów, ciekawych inicjatyw oraz przedsięwzięć organizowanych z myślą o społeczności lokalnej Gdańska. Konkurs ma promować działania i inwestycje na rzecz poprawy jakości życia gdańskich seniorów.

W ramach konkursu zostaną wręczone nagrody w 4 kategoriach:

- aktywny senior,
- aktywna seniorka,
- najciekawsza inicjatywa realizowana przez seniorów,
- miejsce przyjazne seniorom.

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń

GORZÓW WLKP.

Województwo: wielkopolskie
Powierzchnia: 85,72 km²
Liczba Mieszkańców: 123 609 tys.
Osoby w wieku 60+: 34 272 tys.

ODSETEK SENIORÓW

28%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Brak zapisów dotyczących seniorów. W 2020 r. upływa termin dokumentu, więc miasto rozpoczęło prace nad nową strategią i konsultuje to z mieszkańcami.

Badania

Miasto od dwóch lat szykuje się do polityki senioralnej. W tym celu zrobiło nawet wstępne badania w dwóch środowiskach: seniorów (2 tys. wysłanych ankiet i 470 odpowiedzi) i pionierów (50 wysłanych ankiet, 19 odpowiedzi).

Karta seniora

Promuje aktywne spędzanie wolnego czasu, zachęca do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych oraz daje możliwość preferencyjnego zakupu towarów i usług”

To niewielki dokument uprawniający seniorów 60+ do korzystania z ulg i zniżek oferowanych przez Miasto Gorzów oraz partnerów, którzy przystąpili do programu („pełna lista zniżek/sklepów/institucji jest w naszej w galerii”).

Gorzowska Rada Seniorów

Działa od jesieni. Ostatnio z jej inicjatywy zorganizowano karnet, kosztuje 18 zł. Można za to wybrać się na dwa

20

filmy albo przyjść z osobą towarzyszącą na jeden.

Infolinia rządowego

programu „Wspieraj seniora”

Od środy 18 listopada 2020

r. szuka się organizacji

pozarządowych, które

będą pomagały seniorom

w codziennych sprawach.

Władze miasta zwracają

się też do branży

gastronomicznej, by do

poniedziałku do 13.00 na

adres: [wss@um.gorzow.](mailto:wss@um.gorzow.pl)

pl zgłosili się wszyscy ci,

którzy chcą robić i dowozić

posiłki dla seniorów. Firmy

gastronomiczne same mogą

skorzystać na tym w trudnym

czasie pandemii. Aktualnie

w restauracjach klienci nie

mogą zjeść na miejscu, lokale

mogą sprzedawać posiłki

tylko na wynos lub dowóz.

KATOWICE

Województwo: śląskie
Powierzchnia: 164,64 km²
Liczba Mieszkańców: 292 774 tys.
Osoby w wieku 60+: 87 956 tys.

ODSETEK SENIORÓW

30%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel strategiczny

Wzmocnienie zasobów służących zdrowiu i aktywnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym, w tym poprzez rozwój wolontariatu i integracji międzypokoleniowej zabezpieczających potrzeby seniorów.

Program „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016-2021.

Określa politykę senioralną. Jest ukierunkowany na możliwość aktywnego udziału w życiu społecznym

oraz możliwość prowadzenia samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia. Seniorzy mogą skorzystać z szerokiej oferty spędzania wolnego czasu tj. oferty sportowej, kulturalnej, edukacyjnej oraz prozdrowotnej. Działania te cieszą się dużym zainteresowaniem i są w dalszym ciągu kontynuowane. Głównym celem programu jest podniesienie oraz poprawa jakości życia mieszkańców miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia, poprzez zapewnienie tym osobom dostępu do odpowiednich form wsparcia

Cele szczegółowe

Cel 1. Przygotowanie do okresu własnej starości

pod względem wiedzy na temat zmian fizycznych i psychicznych zachodzących podczas procesów starzenia się oraz konsekwencji określonych zachowań.

Kierunki i sposoby działania:

- edukacja społeczeństwa na temat procesów starzenia i jego konsekwencji,
- uwrażliwienie opinii publicznej na problemy starości i niesamodzielności,
- przywrócenie naturalnego charakteru pojęcia „starość” jako ostatniej fazy życia człowieka.

Cel 2. Zmiana stylu życia w sferze zdrowia psychicznego, aktywności intelektualnej, odżywiania, rytmu dnia, rekreacji, higieny ciała i unikania zachowań ryzykownych pod względem zdrowotnym.

Cel 3. Poprawa kondycji fizycznej i zwiększenie aktywności fizycznej seniorów

Cel 4. Dostosowanie usług

społecznych do potrzeb oraz możliwości osób starszych.

Cel 5. Zapewnienie odpowiedniej opieki nad osobami o ograniczonej samodzielności poprzez rozwój usług opiekuńczych.

Cel 6. Stworzenie systemów wsparcia dla opiekunów nieformalnych, w szczególności na poziomie lokalnym.

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie stosowanemu wobec nich nadużyciom.

Cel 8. Rozwój oferty edukacyjnej dla osób starszych w obszarach zgodnych z potrzebami.

Cel 9. Upowszechnianie

Każdemu seniorowi, który złoży wniosek o wydanie karty „Aktywnego Seniora”.

Program „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”,

w ramach którego skorzystać można m.in. z ulgowych wejść na kąpieliska i lodowiska miejskie (w przypadku dziadków i wnucząt do 7 roku życia); ulgowych biletów wstępu do Teatru „Ateneum” w Katowicach; sali zabaw „Nibylandia”; Śląskiego Wesołego Miasteczka. Trzeba wyrobić sobie specjalną legitymację uczestnika programu uprawniającą m.in. do ulgowych biletów wstępu do placówek kulturalnych, rekreacyjnych i obiektów sportowych.

Karta „Aktywnego Seniora”

- przysługują zniżki oraz rabaty udzielone przez samorządowe instytucje kultury, sportu, rekreacji i edukacji miasta Katowice

edukacji obywatelskiej.

Cel 10. Upowszechnianie edukacji w zakresie nowych technologii.

Cel 11. Rozwój aktywności obywatelskiej osób starszych.

Program z zakresu polityki społecznej „Aktywni Seniorzy”

Od 1 kwietnia 2014r. został uruchomiony program z zakresu polityki społecznej skierowany jest do osób, które ukończyły 60 rok życia i są zameldowane w Katowicach. Celem programu jest podniesienie aktywności i sprawności katowickich seniorów poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcenie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych.

oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą. Należy zgłosić się do Punktu Konsultacyjnego przy ulicy 3 Maja 11 w Katowicach, prowadzonego przez Stowarzyszenie FAMI.LOCK i złożyć wniosek o wydanie Karty Aktywnego Seniora.

Pełnomocnik ds. seniorów miasta Katowice

– Pani Helena Hrapkiewicz. Zadaniem Pełnomocnika jest koordynacja całości zadań miasta Katowice podejmowana na rzecz osób w wieku senioralnym, w tym planowanie, inicjowanie i konsultowanie działań skierowanych do seniorów miasta Katowice.

Rada Seniorów m. Katowice

Działa od 30 lipca 2014 roku. Jej zadaniem jest opiniowanie, doradzanie oraz inicjowanie działań na rzecz katowickich seniorów. I kadencja Rady dobiegła

końca w październiku 2016 r., dlatego w 2017 r. została powołana II kadencja Rady Seniorów Miasta Katowice. „Zachęcamy, by interesować się jej pracami, a może dołączyć do grona jej członków”. Sprawami Rady ze strony Urzędu Miasta zajmuje się Pani Helena Hrapkiewicz – Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów w Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach.

Portal Aktywni seniorzy

To rodzaj miejskiego informatora. Od 2014 r. działa Punkt Konsultacyjny programu „Aktywni Seniorzy”.

Informator dla seniorów

Obszerny elektroniczny i papierowy ze szczegółowymi

informacjami na poziomie dzielnic Ze względu na panującą sytuację epidemiczną związaną z COVID-19 oraz częściowym zawieszeniem działań senioralnych w 2020 r. nie został wydany Informator dla Seniorów - edycja 2020.

„Centrum Spotkań Seniorów w Centrum Miasta”

Aktywny ośrodek: nowy regulamin zapisów.

Zaprezentowano pełny harmonogram spotkań.

Kultura 60 +

Dostrzegając potrzeby osób starszych w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym, władze miasta Katowic nawiązały współpracę z instytucjami

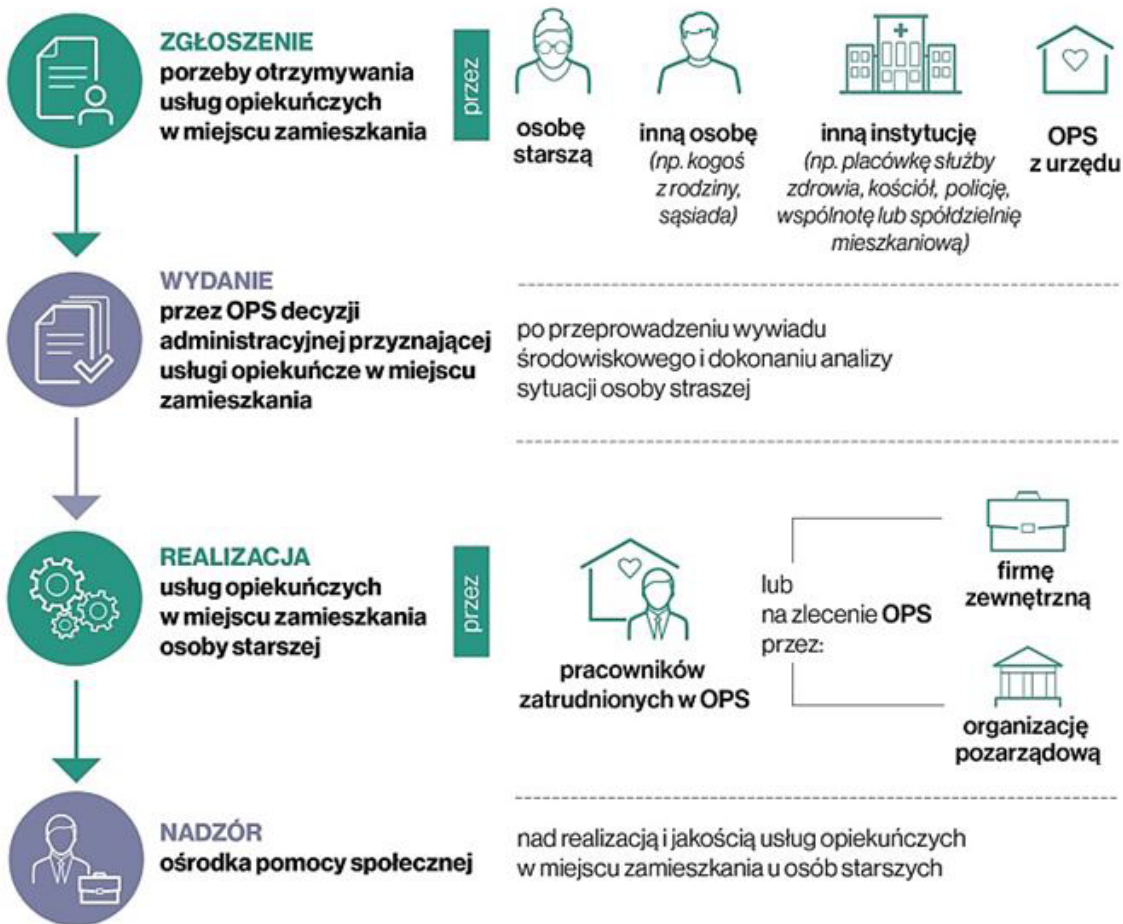
kultury, w ramach której przekazywane będą bezpłatne bilety na imprezy i wydarzenia kulturalne. Celem programu jest zapewnienie dostępu jak największej grupie katowickich seniorów do bezpłatnego udziału w życiu kulturalnym naszego miasta. Do dystrybucji biletów zostaną zaproszone organizacje pozarządowe, kluby seniora oraz nieformalne grupy skupiające katowickich seniorów. Każdy senior jednorazowo może otrzymać do 2 sztuk biletów na osobę, a w trakcie całego roku może otrzymać bilety nie więcej niż 3 razy.

Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [dostęp z dnia 20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

Proces przyznawania i realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

KIELCE

Województwo: świętokrzyskie
Powierzchnia: 109,65 km²
Liczba Mieszkańców: 194 852 tys.
Osoby w wieku 60+: 57 852 tys.

ODSETEK SENIORÓW

30%

Program określa kompleksowo politykę senioralną.

Cel 1. Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób w wieku 60+

Cel 2. Wzrost jakości i dostosowanie usług zdrowotnych i społecznych do potrzeb seniorów

Cel 3. Wzmacnianie więzi międzyludzkich i integracji międzypokoleniowej

Cel 4. Koordynacja współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz seniorów. Kierunki działań:

Finansowanie Programu. Program będzie finansowany ze środków własnych pochodzących z budżetu Miasta Kielce, z budżetu

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cele strategiczne:

IV. Tworzenie dla seniorów przyjaznych warunków życia

Operacyjne m.in.: Tworzenie warunków umożliwiających seniorom aktywność społeczną i samodzielność życiową

Operacyjne m.in.: Zwiększenie dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.

Kielecki Program Senioralny na lata 2018-2022 „Seniorzy aktywni dla Kielc - Kielce przyjazne seniorom”

państwa, środków własnych organizacji pozarządowych, fundacji i innych podmiotów, w tym partnerów biznesowych, środków Unii Europejskiej

Witryna kieleckich seniorów

Prowadzona przez miasto i kluby seniora witryna. Ciekawa architektura strony. Główne projekty na rzecz seniorów i informacje.

Czasopismo Magazyn Kieleckiego Seniora

Wydawane z udziałem Rady Seniorów

Strona internetowa Rady seniorów

„Zapraszamy do odwiedzenia nowej strony internetowej Kieleckiej Rady Seniorów, gdzie znajdą Państwo m.in. aktualności, wydarzenia, sprawozdania oraz raporty z jej działania”.

Ogólnopolska karta Seniora edycja Kielce

Karta jest ogólnopolska ale miasto dodało do niej część miejską.

Konkurs Seniorzy w akcji

14. edycji konkursu „Seniorzy w akcji”. Organizatorzy poszukują osób w wieku 60+, które chcą wyjść naprzeciw aktualnym wyzwaniom, pokonywać skutki izolacji i realizować działania wzmacniające więzi społeczne. Konkurs skierowany jest do osób starszych oraz par międzypokoleniowych (osoba 60+ i osoba młodsza o co najmniej 25 lat) we współpracy z organizacją pozarządową lub instytucją,

która pełni rolę podmiotu aplikującego o dotację (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, fundacja, stowarzyszenie, dom kultury). Autorzy projektów otrzymają silne wsparcie merytoryczne. Nie tylko zrealizują swój pomysł pod okiem ekspertów, ale również rozwiną się jako lokalni liderzy i animatorzy. W ramach konkursu można uzyskać dotację w wysokości do 15 000 zł.

Miasto współpracuje z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „ę” w ramach Programu „Uniwersytety Trzeciego Wieku – Seniorzy w akcji” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Kielecka Rada Seniorów

Jej celem, jako organu o charakterze konsultacyjnym,

doradczym i inicjatywnym, jest reprezentowanie seniorów zamieszkałych na terenie Miasta Kielce. Rada powoływana jest na okres czteroletniej kadencji, przy czym kadencja pierwszej Rady kończy się wraz z upływem kadencji obecnej Rady Miasta Kielce.

Funkcje konsultacyjne oznaczają możliwość opiniowania lokalnych strategii, programów rozwoju, projektów uchwał, podejmowanych przedsięwzięć czy inwestycji. Szczególne znaczenie mają tu te, które wpłyną na jakość życia osób starszych teraz lub w dalszej przyszłości takie jak np. samorządowe programy polityki senioralnej, projekty tzw. Karty Seniora, dające zniżki w punktach usługowych, projekty tworzenia domów opieki czy rozwoju uniwersytetów trzeciego wieku.

Funkcje doradcze dają Miejskiej Radzie Seniorów

możliwość zgłaszania uwag i sugestii do działań gminy Kielce, co jeśli zostaną one uznane za zasadne, może oznaczać wprowadzenie ich w życie. Funkcje inicjatywne Rady dają jej możliwość zgłaszania własnych pomysłów na działania dla osób starszych.

Wizyta studyjna Rady Seniorów w Poznaniu

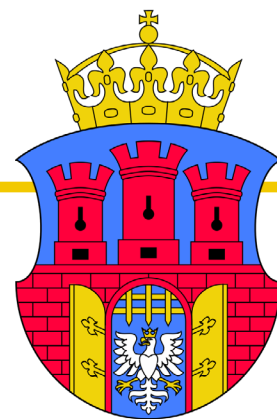
Wybrano Poznań to miasto przyjazne seniorom, których mieszka tutaj około 149 tys. co stanowi blisko 30% społeczności miejskiej. W 2016 r. Poznań został włączony do sieci Miast Przyjaznych Starzeniu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Miasto opracowało kompleksową politykę senioralną do roku 2021, wg której znacząco poprawią się warunki i jakość życia osób starszych. Władzom zależy by seniorzy mogli długo cieszyć się dobrym zdrowiem i satysfakcjonującymi kontaktami społecznymi.

KRAKÓW

Województwo: małopolskie
Powierzchnia: 326,85 km²
Liczba Mieszkańców: 779 115 tys.
Osoby w wieku 60+: 206 744 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

całodobowego wsparcia.

Program senioralny

Politykę senioralną miasta określa: Program aktywności społecznej i integracji osób starszych na lata 2021-2025

Celem PASIOS - jest poprawa jakości i poziomu życia tej grupy społecznej poprzez promowanie aktywności osób starszych, dbałości o stan zdrowia, edukacji oraz integracji międzypokoleniowej

Cele szczegółowe:

- I.** Podniesienie poziomu świadomości seniorów na temat działań podejmowanych przez miasto na rzecz seniorów i we współpracy z seniorami.
- II.** Podniesienie poziomu aktywności społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel strategiczny 7 Aktywność i integracja społeczna seniorów

CEL OPERACYJNY 1.

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów

CEL OPERACYJNY 2.

Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym

CEL OPERACYJNY 3.

Organizowanie opieki dla osób wymagających

32

seniorów.

III. Zwiększenie liczby gminnych programów polityki zdrowotnej i programów profilaktycznych w obszarze zdrowia realizowanych na rzecz seniorów.

IV. Rozszerzanie pakietu drobnych usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów oraz oferty pomocowej dla seniorów.

V. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa seniorów.

Po stronie Urzędu działania związane z realizacją Programu prowadzą m.in.:

- a. Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Polityki Senioralnej
- b. Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
- c. Wydział Edukacji
- d. Wydział Komunikacji Społecznej
- e. Wydział Sportu.

Sieć Centrów Aktywności Seniorów

46 Centrów Aktywności

Seniorów tworzą sieć koordynowaną i monitorowaną przez Pełnomocnika Prezydenta ds. Polityki Senioralnej i Referat ds. Seniorów.

Portal Kraków dla Seniora:

Serwis internetowy „Kraków dla seniora” dedykowany seniorom dlaseniora.krakow.pl

Program międzypokoleniowy

kierowany do szkół pn. „Edukacja do późnej dorosłości”. Program ma na celu przygotowywać dzieci i młodzież do tego etapu życia, tj. do „starości”, a jest odpowiedzią miasta Krakowa na wyzwania demograficzne i społeczne.

Informator krakowskiego seniora

Publikacja dostępna online
145 stron (Informacje,
instytucje, usługi, kontakty)

Rada Krakowskich Seniorów

Trzecia kadencja Rady.
25-osobowa Rada jest ciałem o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym wobec organów Gminy Miejskiej Kraków. Jej celem jest zapewnienie seniorom wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej, w tym najstarszego pokolenia.

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej

Zarządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania, uprawnień i

obowiązków Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej.

§ 2. 1. Pełnomocnik podlega bezpośrednio Prezydentowi Miasta Krakowa. 2.

Pełnomocnik funkcjonuje w pionie I Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa, w strukturze Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

§ 3. 1. Pełnomocnik działa w obszarze szeroko rozumianej problematyki mieszkańców Krakowa w wieku dojrzałym i poprodukcyjnym, dokonując analiz i ocen sytuacji, współuczestnicząc w opracowywaniu planów strategicznych w tym zakresie oraz integrując i promując działania poszczególnych wydziałów i jednostek adresowanych do starszych mieszkańców Krakowa. 2. Do zadań Pełnomocnika należy w szczególności:

1) kreowanie polityki senioralnej Miasta we współpracy z I Zastępcą

Prezydenta Miasta Krakowa, Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia i innymi komórkami Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskimi jednostkami organizacyjnymi, których działania związane są z problematyką starszych mieszkańców Krakowa;

2) koordynacja realizacji miejskiego Programu Aktywizacji Społecznej i Integracji Osób Starszych, w tym sieci lokalnych Centrów Aktywności Seniora;

3) współpraca przy realizacji i wdrożeniu: a) Miejskiego Centrum Zdrowia dla Osób Wieku Dojrzałego, b) konkursów dla NGO, których beneficjentami są osoby w wieku dojrzałym;

4) współpraca z Radą Krakowskich Seniorów i Krakowskim Centrum Seniora.

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń

LUBLIN

Województwo: lubelskie
Powierzchnia: 147,45 km²
Liczba Mieszkańców: 339 784 tys.
Osoby w wieku 60+: 92 929 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel szczegółowy 1.3 Ochrona zdrowia mieszkańców

Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania seniorów, pobudzenia ich aktywności społecznej i poprawie wizerunku

Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020

Dokument określający politykę senioralną miasta. Wyznacza szczegółowe zadania w odniesieniu do 4-ech zasadniczych celów:

- I.** Wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów
- II.** Organizacja działań w ramach ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
- III.** Aktywizacja społeczna seniorów
- IV.** Poprawa wizerunku osób starszych

Program „Lublin strefa 60+”

Programy pro-senioralne służące zwiększaniu aktywności i wsparciu tej grupy społecznej. Jednym z nich jest „Lublin Strefa 60+”. Program ten, skierowany do mieszkańców Miasta Lublina w wieku powyżej 60 lat, ma na celu wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów, zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr

oraz poprawę jakości życia osób starszych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku. Potwierdzeniem uczestnictwa w Programie będzie posiadanie Lubelskiej Karty Seniora.

Program „Lublin Strefa 60+” ma na celu:

- zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym;
- wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów;
- poprawę jakości życia osób starszych;
- kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

Program wpisuje się w lokalną politykę społeczną i działania na rzecz wyrównywania szans najstarszych mieszkańców naszego Miasta.

Lubelska Karta Seniora

Karta może zostać przyznana wyłącznie osobie fizycznej posiadającej pełną zdolność do czynności prawnych, która ukończyła 60 rok życia i mieszka na terenie Miasta Lublin. Zapewnia to system stałych, okazjonalnych lub świątecznych zniżek oferowanych przez podmioty gospodarcze oraz jednostki organizacyjne Miasta, biorące udział w tym Programie. Umożliwi osobom starszym korzystanie z szerokiego wachlarza usług z zakresu kultury, sportu, rekreacji, nauki i zdrowia na preferencyjnych warunkach. Program ułatwi seniorom rozwój swoich pasji i zainteresowań oraz uatrakcyjni sposób spędzania czasu wolnego.

Każdy Senior chcący uzyskać „Lubelską Kartę Seniora” powinien pobrać i czytelnie wypełnić Wniosek o wydanie karty. Można go uzyskać w punktach Biura Obsługi Mieszkańców, w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych oraz na stronie Urzędu Miasta Lublin w zakładce Miasto dla Seniorów. Senior zobowiązany jest do osobistego złożenia Wniosku przy jednoczesnym okazaniu dowodu tożsamości

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Seniorów

Działania wspierające aktywizację lubelskich seniorów mają w Gminie Lublin długą tradycję. Już we wrześniu 2011 roku została powołana Społeczna Rada Seniorów Miasta Lublin1, a w listopadzie 2011 r. - Pełnomocnik Prezydenta

Miasta Lublin ds. Seniorów. Do zadań Pełnomocnika należy w szczególności: 1) inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do poprawy warunków życia seniorów poprzez integrację i aktywizację społeczną; 2) monitorowanie, diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb seniorów; 3) podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału ludzi starszych na rzecz inicjatyw środowiskowych, w tym w zakresie edukacji, kultury, rekreacji; 4) współpraca ze Społeczną Radą Seniorów Miasta Lublin przy Prezydencie Miasta Lublin; 5) współpraca z organizacjami i instytucjami zajmującymi się problemami osób starszych; 6) przedstawienie Prezydentowi Miasta Lublin miesięcznych wniosków, miesięcznych sprawozdań i opinii z prowadzonej działalności.

„Miejsce Przyjazne Seniorom”,

VIII edycja Konkursu, którego organizatorem jest Prezydent

Miasta Lublin przy współpracy z Radą Seniorów. Inicjatywa ma na celu wyróżnienie miejsc przyjaznych seniorom oraz promowanie działań instytucji i organizacji, które stosują odpowiednie rozwiązania architektoniczne, oferując różnorodne produkty, usługi i zniżki, podnosząc w ten sposób jakość życia najstarszych mieszkańców naszego Miasta.

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym: Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze, chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń. Deklaracja miast ma służyć przede wszystkim analizie projektów już realizowanych przez

miasta, wyłonieniu najlepszych praktyk i zintensyfikowanie polityki senioralnej w przestrzeni miejskiej w ramach wspólnej strategii. Operacyjnie w pracach będzie uczestniczył zespół ekspercki, który wypracuje docelowe rozwiązania. To odpowiedź miast na procesy starzenia się społeczeństw polskich miast.

ŁÓDŹ

Województwo: łódzkie
Powierzchnia: 293,25 km²
Liczba Mieszkańców: 679 941 tys.
Osoby w wieku 60+: 218 066 tys.

ODSETEK SENIORÓW

32%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel strategiczny B.3 Włączyć seniorów jako ważną i aktywną grupę w rozwój Łodzi

Program rewitalizacji Łodzi 2026+

Obejmuje elementy polityki senioralnej. Łódzki Przedsięwzięcie 97: Powołanie Miejskiego Centrum Aktywnego Seniora. MCAS będzie miało za zadanie kontynuację oraz poszerzenie dotychczasowego zakresu działań na rzecz seniorów, służących zwiększeniu ich uczestnictwa w życiu społecznym, szczególnie w obszarze edukacji,

zdrowia, kultury i sportu, realizowanych przez Zespół ds. Seniorów. Zakres zadań: 1. Tworzenie miejsca spotkań i dialogu między Urzędem m Miasta Łodzi, sektorem pozarządowym i mieszkańcami miasta; 2. Organizacja wspólnych projektów we współpracy z Miejskimi Bibliotekami Publicznymi, uczelniami wyższymi i instytucjami kultury; 3. Wspieranie twórczości seniorskiej; 4. Prowadzenie punktu informacyjnego dla Seniorów; 5. Punkty wydawania Miejskiej Karty Seniora, „Pudełek życia”; tworzenie systemowych rozwiązań mających na celu aktywizację i poprawę jakości życia seniorów

Oddział ds. Polityki Senioralnej

40

projektuje oraz koordynuje działania na rzecz łódzkich seniorów służące zwiększeniu ich uczestnictwa w życiu społecznym, szczególnie w obszarze edukacji, zdrowia, kultury i sportu. Oddział funkcjonuje w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miasta Łodzi od 28 marca 2012 r.

Do zadań Oddziału należy:

- prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji i poprawy jakości życia seniorów poprzez m.in.:
- inicjowanie i rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz seniorów;
- realizacja programów miejskich jak: Miejska Karta Seniora; projekt „60+ Wolontariat”; „Pudełko życia”; „Senior w Sieci”, Telefon Życzliwości dla Seniorów;
- organizowanie Łódzkich Senioraliów (corocznych dni seniorów organizowanych

we współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, partnerami Miejskiej Karty Seniora itp.);

- organizowanie spotkań i zajęć edukacyjnych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu seniorów;
- wspieranie i promowanie inicjatyw seniorskich oraz proseniorskich
- prowadzenie działań informacyjnych dotyczących szeroko rozumianej aktywizacji społecznej osób 60+;
- propagowanie w mediach tradycyjnych oraz social media oferty Miasta dedykowanej seniorom; prowadzenie i aktualizowanie portalu dla seniorów www.seniorzy.uml.lodz.pl

Projekty i inicjatywy

- Urząd miasta Łodzi dedykuje seniorom projekty realizowane i koordynowane przez oddział ds. polityki senioralnej:
- Program Miejska Karta Seniora
- Projekt „Senior w Sieci”
- Telefon Życzliwości
- Mikrogranty dla Seniorów
- Łódzki Informator dla Seniorów
- Portal internetowy adresowany do łódzkich seniorów
- Dzielnicowe Centra Aktywnego Seniora
- Projekt unijny Łódź - Miasto (Tele)Opieki
- Niezbędnik Emeryta

Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora

Kolejny projekt Urzędu Miasta Łodzi, mający na celu aktywizację społeczną

osób starszych w miejscu ich zamieszkania. Głównym celem projektu jest edukacja zdrowotna oraz promowanie zdrowego i aktywnego starzenia się. Ideą projektu jest utworzenie w miejskich przychodniach punktów, które będą pełniły równocześnie funkcje miejsc spotkań edukacyjnych, rekreacyjnych, prozdrowotnych oraz towarzyskich, jak i kawiarenek internetowych oraz świetlic. CZAS działała 5 dni w tygodniu w oparciu o ustalony harmonogram cyklicznych zajęć edukacyjnych, rekreacyjnych oraz o tematyce zdrowotnej. W wybranych terminach odbywają się w nim wykłady, prelekcje, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz kursy komputerowe. W Centrach Zdrowego i Aktywnego Seniora znajdują się sale wyposażone w komputery, rzutniki oraz infrastrukturę do wykorzystania na potrzeby m.in. wykładów, warsztatów, zajęć komputerowych lub sportowo – rekreacyjnych. Z sal nieodpłatnie mogą korzystać seniorzy, którzy chcą podzielić się z innymi swoimi pasjami lub umiejętnościami (w formie wykładów bądź warsztatów)

, a także grupy seniorskie i międzypokoleniowe, które nie mają własnej siedziby (grupy zainteresowań, brydżyści, szachiści, kluby dyskusyjne etc.)

Rzecznik ds. seniorów

Celina Maciejewska od stycznia 2018 roku pełni funkcję rzecznika ds. seniorów w Łodzi w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ. Jej głównym zadaniem jest inicjowanie różnych form wsparcia osób 60+, konsultowanie projektów skierowanych do seniorów, działania edukacyjne i interwencyjne oraz współpraca z instytucjami publicznymi, NGO i biznesem na rzecz środowiska ludzi starszych.

ZADANIA RZECZNIKA

- monitorowanie, diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb seniorów;
- inicjowanie i udział w opracowywaniu projektów (strategii, programów) adresowanych do seniorów oraz monitorowanie ich realizacji / pełnienie roli konsultacyjnej w przedsięwzięciach, których realizacja wpływa na poziom i

- jakość życia seniorów;
- reagowanie na wszelkie przejawy dyskryminacji seniorów;
- doradztwo i upowszechnianie informacji o sposobach oraz trybie załatwiania spraw seniorów;
- wspieranie seniorów w kontaktach z instytucjami publicznymi;
- podejmowanie interwencji w istotnych sprawach seniorów będących we właściwości wydziałów Urzędu Miasta Łodzi lub jednostek organizacyjnych Miasta Łodzi;
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów, w tym:
- zgłaszanie problemów i koordynacja ich rozwiązywania,
- organizowanie spotkań poświęconych sprawom seniorów, sporządzanie

wniosków z tych spotkań i przedkładanie ich odpowiednim adresatom do realizacji,

- udział w przedsięwzięciach, uroczystościach i wydarzeniach związanych z tematyką senioralną;
- zmiana sposobu myślenia o starości - prowadzenie działań mających na celu szeroko rozumianą edukację o starości;
- informowanie o programach rządowych dla seniorów;
- propagowanie w mediach problematyki senioralnej.

Miejska Rada Seniorów

Głównym celem działania Miejskiej Rady Seniorów jest służyć seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta. Rada liczy piętnaście osób i jest ciałem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla władz Miasta Łodzi, z którymi

współpracuje we wszystkich obszarach dotyczących osób starszych, a w szczególności:

- rozwoju umiejętności i świadomości dotyczących partycypacji seniorów w życiu publicznym,
- zapobiegania i przełamania marginalizacji seniorów,
- wspierania aktywności osób starszych,
- mieszkalnictwa dla seniorów,
- profilaktyki i promocji zdrowia seniorów,
- przełamania negatywnych stereotypów na temat seniorów i starości,
- budowania autorytetu osób starszych oraz wzmacniania pożądanych relacji wewnątrz i międzypokoleniowych,
- rozwoju i upowszechniania różnorodnych form wypoczynku, aktywności ruchowej, dostępu do edukacji i kultury,
- wspierania i upowszechniania edukacji do starości.

Miejska Rada Seniorów w Łodzi została powołana Uchwałą Nr XXV/403/11 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 26 października 2011 r., zmienioną Uchwałą Nr XXXV/660/12 z dnia 14 marca 2012 r.

Konkurs Drzewo Pokoleń

III edycja Konkursu Drzewo Pokoleń, którego celem jest promocja najciekawszych projektów i inicjatyw poświęconych tematyce prosenioralnej, wymiana dobrych praktyk, a także integracja podmiotów, które przyczyniają się do aktywizacji i poprawy jakości życia seniorów. Łódź i województwo łódzkie przodują w statystykach starzejącego się społeczeństwa naszego kraju. Wspólnie zmieniamy ten wizerunek i tworzymy z Łodzi i regionu miejsca przyjazne seniorom. Nasze wysiłki zostały docenione przez Komisję Europejską, która w 2016 roku przyznała konsorcjum Lodz4Generations (w skład którego wchodzi m.in. Miasto Łódź, Województwo Łódzkie oraz Uniwersytet Medyczny w Łodzi) status tzw. Centrum Referencyjnego Europejskiego Partnerstwa na rzecz Aktywnego i Zdrowego Starzenia (EIP-AHA). W ramach tej współpracy promujemy dobre praktyki, nagradzamy ciekawe projekty i poszukujemy inspiracji do dalszych działań. III edycja konkursu organizowana jest

przez Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Fundację dla Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz Miasto Łódź i stanowi integralną część V Łódzkich Senioraliów.

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, prezydenci dużych miast: Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń. Brakuje informacji o udziale dużych miast w konkretnych sieciach współpracy.

OLSZTYN

Województwo: warmińsko-mazurskie

Powierzchnia: 88,33 km²

Liczba Mieszkańców: 17 1979 tys.

Osoby w wieku 60+: 45 948 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Olsztyna do 2020 roku

Cel strategiczny nr 2: System wsparcia i aktywizacji osób starszych.

Cel operacyjny 1. Zwiększenie działań profilaktycznych, prozdrowotnych i edukacyjnych na rzecz zdrowia osób starszych

Cel operacyjny 2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów

Cel operacyjny 3. Zwiększenie aktywności i integracji osób starszych

Cel operacyjny 4. Budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych

Olsztyńska Karta Seniora

Karta wydawana jest osobom – mieszkańcom Olsztyna, które ukończyły 60 rok życia. To specjalny program, dzięki któremu można korzystać z różnych przywilejów i rabatów realizowany przez Olsztyńską Kartę Miejską (OKM), która będzie miała swoją specjalną edycję Olsztyńską Kartę Miejską Senior. Osoby, które ukończyły 70 r.ż. dzięki „Karcie Seniora” ze zdjęciem mogą podróżować środkami komunikacji miejskiej za darmo.

Miejsca przyjazne seniorom

Druga edycja: Do konkursu mogą przystąpić instytucje a także osoby prywatne, które prowadzą np. firmy usługowe. Warunkiem jest propozycja oferty dla osób powyżej 60. roku życia - wsparcie, promocja

zdrowia, produkty, przełamanie barier architektonicznych.

Rada Olsztyńskich Seniorów

Trzecia kadencja. Rada opiniuje miejskie programy (pozytywnie program „Bezpieczny Senior”).
Zespoły: Zespół ds. bytowych i wykluczenia społecznego;
Zespół ds. edukacji, bezpieczeństwa i kultury;
Zespół ds. finansów i projektów;
Zespół ds. informacji, promocji i współpracy środowiskowej;
Zespół ds. profilaktyki i promocji zdrowia i aktywności fizycznej

Telefon życzliwości

Działający na zasadzie samopomocy samych seniorów. w ramach , którego udzielane są bezpłatnie porady prawne. Propozycja ta cieszy się dużym zainteresowaniem społecznym.

Informator Olsztyńskiego Seniora

Stworzony przez Radę Olsztyńskich Seniorów ma pomóc w codziennym życiu osób starszych mieszkających

w Olsztynie. W informatorze znajdują się informacje dotyczące bezpieczeństwa osób starszych tj. adresy i telefony instytucji, w których należy szukać pomocy w różnych sytuacjach życiowych. Są tam również wskazówki jak reagować w sytuacjach zagrożenia. Nie zapomniano również o zdrowiu seniorów.

Strona internetowa

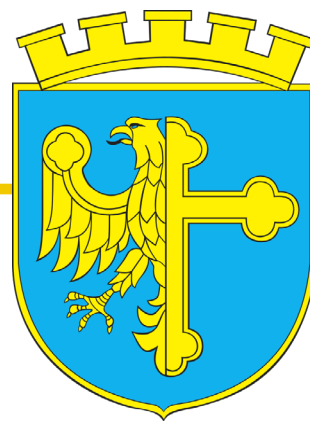
Strona Senior Olsztyn ma na celu integrację środowiska osób dorosłych o podobnych zainteresowaniach, którzy poszukują miejsca i okazji gdzie mogą spędzić aktywnie czas w miłej atmosferze realizując swoje zainteresowania.

OPOLE

Województwo: opolskie
Powierzchnia: 148,99 km²
Liczba Mieszkańców: 128 035 tys.
Osoby w wieku 60+: 36 886 tys.

ODSETEK SENIORÓW

29%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cele główne:

- Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych i społecznych, tworzenie warunków do możliwie maksymalnego zaspokojenia potrzeb seniorów
- Zabezpieczenie bezpiecznego bytu i włączenie społeczne seniorów.

Program Polityki Senioralnej Miasta Opola na lata 2018-2022 „Opole Seniorom”.

Program określa politykę senioralną miasta. Zakłada realizację kompleksowych działań, realizowanych we współpracy ze środowiskiem lokalnym, którego celem jest

samodzielne i godne życie starszych mieszkańców Opola. Przyjęcie dokumentu planuje się jeszcze w 2017 roku, projekt znajduje się w załączniku. Uwzględniając potrzebę zaprezentowania wypracowanych założeń programu oraz kierunków planowanych działań serdecznie zapraszamy na debatę publiczną poświęconą przedmiotowej kwestii. Uchwała z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Polityki Senioralnej Miasta Opola na lata 2018-2022 „Opole Seniorom” Celem głównym Programu jest poprawa sytuacji starszych mieszkańców Opola na rzecz godnego, samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia w dobrym zdrowiu – tak aby Miasto, jak i jego przestrzeń były przyjazne seniorom.

1) Aktywizacja i integracja środowiska senioralnego Opola

- 2) Prowadzenie Centrum Informacyjno-Edukacyjnego „Senior w Opolu”
- 3) Utrzymanie samodzielności seniorów w środowisku zamieszkania
- 4) Zwiększenie dostępności osób starszych do systemu opieki zdrowotnej, rehabilitacji i profilaktyki
- 5) Przełamywanie stereotypowego postrzegania osób starszych i wzmocnienie pozytywnego wizerunku seniorów

Przystąpienie do Sieci Miast i Gmin Przyjaznych Starzeniu WHO

Miastu zależało na pomocy w tworzeniu miejsc i środowisk, w których warunki są dostosowane do potrzeb ludzi. W Sieci wyodrębnia się osiem podstawowych obszarów tematycznych pracy nad rozwojem miasta: ·transport, ·mieszkalnictwo, ·partycypacja społeczna/obywatelska, ·szacunek, integracja społeczna, przeciwdziałanie dyskryminacji wiekowej (ageizm), ·zatrudnienie, ·komunikacja (werbalna i niewerbalna), ·pomoc społeczna

i służba zdrowia, ·przestrzenie publiczne i budynki. WHO oczekuje od aplikującego miasta spełnienia czterech warunków: ·ustanowienia mechanizmów angażujących osoby starsze w działanie Sieci, ·podnoszenia zastanego poziomu przystosowania miasta do potrzeb osób w każdym wieku, ·stworzenia 3-letniego planu działania na rzecz podniesienia zastanego poziomu przystosowania miasta i jego społeczności do potrzeb osób w każdym wieku, ·identyfikacji wskaźników monitorowania postępów (ewaluacji) planu działania.

Centrum informacyjno-edukacyjne Senior w Opolu

Główne zadania Centrum to:

1. Podejmowanie działań

na rzecz rozwoju i aktywizacji środowisk senioralnych.

2. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie integracji społecznej i dialogu międzypokoleniowego.
3. Prowadzenie poradnictwa i rzecznictwa interesów seniorów i ich rodzin.
4. Rozwój sieci wsparcia - klubów seniorów.
5. Promocja i wsparcie działań wolontariackich seniorów.
6. Realizacja badań i analiz potrzeb społecznych środowiska seniorów.
7. Wsparcie logistyczne Rady Seniorów Miasta Opola.

Prowadzenie punktu informacyjnego dla seniorów w sprawach związanych z życiem w mieście: Kalendarz imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych Opola i województwa opolskiego
Zbieranie i przekazywanie

aktualnych informacji w zakresie usług skierowanych do seniorów oferowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje, firmy. Wsparcie organizacji skupiających seniorów oraz aktywnych nieformalnych grup seniorek i seniorów – udostępnienie lokalu jako adres i siedziby organizacji senioralnych, z biurkami, szafkami, komputerem, drukarką.

Szkoła Liderów Seniorów

przygotowanie osób w wieku 55+ do pełnienia roli liderów i multiplikatorów wiedzy, angażujących i aktywizujących seniorów ze swoich środowisk (z organizacji, osiedli, zakładu pracy itp.).

Strona internetowa

Na tym portalu są dostępne online informacje o ofertach i usługach oraz wydarzeniach. Można pobrać elektroniczne wersje czasopisma „Senior w Opolu”. Administrowanie strony www.seniorwopolu.pl.

Kwartalnik „Senior w Opolu”.

Potrzebne informacje o usługach, ofertach i

wydarzeniach. Od maja 2015 roku Urząd Miasta Opola wydaje gazetę skierowaną do mieszkańców miasta w wieku 60+. Cele kwartalnika: dostarczenie z wyprzedzeniem zapowiedzi nt. planowanych wydarzeń i przedsięwzięć dla senierek i seniorów, prezentacja informacji dotyczących życia „seniorów i senierek w Opolu. Zapraszamy seniorki i seniorów, oraz organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz starszych mieszkańców Opola, do współredagowania naszej Gazety. Prosimy o nadsyłanie propozycji tematów, o których chcecie przeczytać, oraz propozycji tekstów”.

Przewodnik Senior w Opolu”,

w tym wydawanie informatorów tematycznych w ramach „Biblioteka Seniora”: SENIOR wybrane zagadnienia prawa spadkowego, darowizn, testamentów; SENIOR na rynku usług finansowych; SENIOR świadomym konsumentem; SENIOR beneficjentem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych itp.

Rada Seniorów Miasta Opola,

Jako pierwsza spośród rad działających w Polsce, posiada profesjonalnie przygotowaną i opracowaną „Strategię działania Rady Seniorów Miasta Opola”, którą przyjęła uchwałą nr 2/2016 w dniu 6.05.2016 r. W toku dyskusji nad ostatecznym kształtem dokumentu uzyskano konsensus dotyczący roli Rady jako ciała doradczego władz samorządowych Miasta Opola, które:

- inspiruje środowiska senioralne do podejmowania inicjatyw polepszających jakość życia starszych mieszkańców Miasta,
- współorganizuje istotne działania na rzecz senierek i seniorów w Opolu,
- integruje środowisko senioralne Miasta.

Zidentyfikowano obszary problemowe i potrzeby osób starszych w Opolu oraz sformułowano wizję, misję oraz cele Rady Seniorów Miasta Opola:

Wizja: Opole jest miastem przyjaznym do życia wszystkim mieszkańcom, gdzie uwzględniane są zróżnicowane potrzeby mieszkańców ze względu na wiek.

Misja: Reprezentowanie interesów seniorów wobec władz samorządowych jako ciało doradcze Prezydenta Miasta Opola.

Cel główny: Poprawa jakości życia starszych mieszkańców Opola.

Na cel ten składają się następujące cele szczegółowe:

1. Ograniczenie barier utrudniających seniorom życie w mieście.
2. Poprawa opieki zdrowotnej

dla senierek i seniorów w Opolu.

3. Zwiększenie ilości senierek i seniorów korzystających z rozwiązań podnoszących bezpieczeństwo w sytuacjach zagrożenia życia.

4. Zaistnienie w powszechnej świadomości społeczności Miasta Opola Rady Seniorów Miasta Opola, jej roli i zakresu działalności.

5. Zwiększenie możliwości korzystania przez seniorki i seniorów z obiektów sportowych, rekreacyjnych, instytucji kultury itp.

6. Zintegrowanie działań organizacji i instytucji na rzecz środowiska senioralnego w Opolu.

<https://www.facebook.com/RadaSenioraOpole/>

Karta „Opolski Senior

Miasto od stycznia 2017 r. wydaje również Kartę „Opolski Senior”, która uprawnia osoby w wieku co najmniej 65 lat do zniżek oferowanych przez partnerów – zarówno publicznych i prywatnych. Wg stanu na koniec czerwca 2017 r. liczba wydanych kart przekroczyła kilka tys. sztuk.

Opolski Telefon Życzliwości 60+

Działa w Centrum Informacyjno-Edukacyjnym „Senior w Opolu”, przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Opolu. Od kilku lat stanowi ogromne wsparcie dla środowiska senioralnego. Osoby, które zdecydują się do nas zadzwonić mogą liczyć na wsparcie emocjonalne, rzetelną informację, poradę czy bezinteresowną pomoc. A wszystko to odbywa się w duchu życzliwości i pełnej dyskrecji z zachowaniem wszystkich zasad etycznych.

„Czasami jedyną rzeczą jakiej oczekują od nas osoby dzwoniące jest cierpliwe ich wysłuchanie i rozmowa, czasami pocieszenie, okazanie życzliwości i zrozumienia. Innym razem uczestniczymy w rozwiązywaniu trudnych problemów życiowych, kierujemy sprawy do odpowiednich instytucji - zgodnie z ich kompetencjami. Nasza działalność stale ewaluuje, oprócz kontaktu telefonicznego pod nr tel. 77 441 23 70, istnieje również możliwość korespondencji e-mailowej a także spotkanie z wolontariuszem w Centrum

Seniora w czasie funkcjonowania Opolskiego Telefonu Życzliwości: wtorki i czwartki w godzinach 12:00 – 17:00. Jest to odpowiedź na potrzeby naszych Seniorów. Wsparcie informacyjne dotyczy głównie tematów związanych z otrzymaniem aktualnej oferty kulturalno-oświatowej skierowanej do środowiska senioralnego, wyszukaniu z bazy danych nr tel. do lekarzy specjalistów, zakładów opieki leczniczej, rehabilitantów, transportu dla osób niepełnosprawnych, uzyskaniu usług opiekuńczych, wolontariusza itp. Osoby, które do nas dzwonią są informowane o: działalności ponad 20 Klubów Seniora, aktywnie działających czterech Domach Dziennego Pobytu, aktualnych propozycjach działalności Centrum „Senior w Opolu”,

Gdy dzwonią do nas Seniorzy z problemami, których nie jesteśmy w stanie rozwiązać wspólnie, wówczas kierujemy ich do specjalistów, fachowców czy ekspertów z określonych dziedzin. Jeżeli nie znamy odpowiedzi na ich pytania, staramy się tę wiedzę zdobyć i oddzwaniamy”.

Przy Opolskim Telefonie Życzliwości wolontariusze mają dyżury dwa razy w tygodniu po pięć godzin. Sześć osób, wymiennie przyjmuje zgłoszenia telefoniczne, prowadzi rozmowy, udziela informacji, pomocy, porad i wsparcia.

Konkurs „Seniorzy w akcji”

Ruszyła rekrutacja do 14. edycji konkursu „Seniorzy w akcji”. Organizatorzy poszukują osób w wieku 60+, które chcą wyjść naprzeciw aktualnym wyzwaniom, pokonywać skutki izolacji i realizować działania

wzmacniające więzi społeczne.

Konkurs skierowany jest do osób starszych oraz par międzypokoleniowych (osoba 60+ i osoba młodsza o co najmniej 25 lat), które chcą aktywnie działać na rzecz swojego otoczenia, i które pragną pobudzać aktywność społeczną i współpracę międzypokoleniową.

Już prawie 400 projektów z całej Polski zostało zrealizowanych we współpracy z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „e” w ramach programu „Uniwersytety Trzeciego Wieku - Seniorzy w akcji” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Aktywni w pandemii

U podstaw konkursu „Seniorzy w akcji” leży chęć znalezienia jak najlepszych i różnorodnych pomysłów na zaangażowanie osób 60+ w życie społeczne. Konkurs pokazuje, że osoby starsze to nie tylko odbiorcy oferty do nich kierowanej, ale także pomysłodawcy i realizatorzy działań w swoich społecznościach. W projektach „Seniorów w akcji” to właśnie osoby starsze pełnią funkcję

animatorów projektów,
koordynatorów i menedżerów.

Wśród zeszłorocznych projektów
znajdują się przykłady działań,
które z powodzeniem można
przenieść do internetu.

Animatorzy z poprzedniej
edycji programu korzystali z
dostępnych narzędzi do zdalnej
komunikacji. Spotykali się na
zoomie, skype oraz organizowali
transmisje na żywo w mediach
społecznościowych.

POZNAŃ

Województwo: wielkopolskie
Powierzchnia: 261,91 km²
Liczba Mieszkańców: 534 813 tys.
Osoby w wieku 60+: 149 539 tys.

ODSETEK SENIORÓW

28%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel operacyjny 5: Miasto przyjazne seniorom, kreowanie i dostosowywanie usług poprzez realizację Polityki Senioralnej miasta Poznania.

Polityka Senioralna miasta Poznania na lata 2017 – 2021

Poznań jest jedynym miastem, które tak określa programowy dokument. Nakreśla on cele i horyzontalną perspektywę Poznania w obszarze działań realizowanych na rzecz seniorów.

Jej głównymi celami są:

- ukształtowanie w świadomości poznaniaków

pozytywnego obrazu procesu starzenia się i starości,

- poprawa warunków i jakości życia osób starszych,
- wykorzystanie potencjału osób starszych,
- zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej seniorów,
- tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej, w tym także utrwalanie postawy szacunku i odpowiedzialności za osoby starsze,
- przygotowanie średniego pokolenia do starości,
- tworzenie infrastruktury instytucjonalno-prawnej sprzyjającej zaradności i samodzielności osób starszych i opiekunów, zwłaszcza wykorzystywanie zróżnicowanych form oferowanych usług i świadczeń,

- tworzenie warunków i infrastruktury służącej generowaniu zachowań służących zdrowemu i aktywnemu starzeniu się. (por. Baza Danych Miasta https://badam.poznan.pl/2018/i_my-i-nasze-zycie/02_seniorzy/polityka-senioralna-poznania/ (dostęp z 27 lutego 2021 r.).

Centrum Inicjatyw Senioralnych

Jest miejską jednostką organizacyjną, powołaną uchwałą Rady Miasta Poznania z inicjatywy Miejskiej Rady Seniorów. „Jesteśmy jedną z pierwszych tego typu jednostek w Polsce. Wychodzimy naprzeciw zarówno osobom w wieku 60+, by czerpać z ich działań inspirację, korzystać z wiedzy i doświadczenia, jak i seniorom, chcąc dopomóc tej grupie społecznej w podniesieniu jakości życia i zaktywizować w taki sposób, by twórczo i z satysfakcją uczestniczyła w życiu miasta.

Wierzmy, że wiek senioralny niesie ze sobą mądrość i doświadczenie, z którego korzystać może i, warto by tak było, także pozostała część społeczeństwa. Walczymy ze stereotypami dotyczącymi starości”.

Miesięcznik Senioralny Poznań

Miesięcznik informacyjny, skierowany do poznańskich senierek i seniorów. Wydawany jest przez Wydawnictwo Miejskie Poznania we współpracy z Centrum Inicjatyw Senioralnych oraz Miejską Radą Seniorów. W miesięczniku publikowane są informacje na temat usług w ramach pakietu Poznań Viva Senior, inwestycji dedykowanych osobom

w wieku 60+, informator teleadresowy, nowości z Poznańskiego Archiwum Historii Mówionej oraz rozmowy z aktywnymi seniorami (przygotowywane we współpracy z Miejską Radą Seniorów).

W każdym numerze miesięcznika ukazuje się Tytka Seniora - dodatek przygotowywany przez Centrum Inicjatyw Senioralnych, w którym można znaleźć informacje na temat oferty poznańskich instytucji i firm skierowanej do seniorów. Kina, teatry, zajęcia rekreacyjne, opieka medyczna, porady, wycieczki i spacer, zwiedzanie, to tylko część bogatego programu Tytki. W czasie epidemii koronawirusa na łamach Tytki Seniorzy znajdą sporo przydatnych informacji m.in. na temat

wsparcia, jakie oferuje miasto.

Poznański Przewodnik Seniorki i Seniora

„Znajdziecie tu wiele informacji dotyczących zdrowia i aktywności fizycznej, przeczytacie o tym, dlaczego warto dobrze się odżywiać, wskażemy wiele możliwości uczestnictwa w życiu kulturalnym, opowiemy o tym, dlaczego warto być wolontariuszem, dlaczego dobrze jest uczyć się przez całe życie. Z dużą uwagą zbudowaliśmy rozdziały dotyczące wsparcia, opieki i poradnictwa. Mamy nadzieję, że w trudnych życiowych sytuacjach będziecie spokojni o to, że macie dokąd pójść i wiecie jak korzystać z pomocy. Konsultowała go Miejska Rada Seniorów”.

Konkurs Miejsca przyjazne seniorom

Głównym celem akcji jest promowanie miejsc działających na terenie Poznania takich jak kawiarnie, sklepy, instytucje kulturalne,

użyteczności publicznej i inne, odpowiadające na potrzeby starszych mieszkańców poprzez oferowanie atrakcyjnych produktów i usług, stosowanie zniżek czy dostosowanie swojej architektury.

Poznańska Złota Karta

upoważnia jej posiadaczy do korzystania z szerokiej oferty ulg i rabatów. Zniżki znajdujące się na Karcie to oferta zarówno miejskich instytucji kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych, jak i prywatnych firm. Karta przysługuje osobom, które najpóźniej w dniu składania wniosku ukończyły 60 lat oraz opłacają podatki w Poznaniu (w złożonym na podstawie przepisów ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników zgłoszeniu identyfikacyjnym wskazały jako miejsce zamieszkania podatnika – miasto Poznań).

Animator senioralny

to projekt skierowany do

poznańskich senierek i seniorów, osób tworzących kluby seniora oraz inne miejsca aktywności senioralnej, mający na celu wsparcie tego typu inicjatyw oraz nawiązanie współpracy pomiędzy oddolnymi grupami senioralnymi a Centrum Inicjatyw Senioralnych. Zadanie realizują animatorki senioralne. Jednym z głównych założeń projektu Animator Senioralny jest wyznaczenie kierunków działań poznańskich klubów seniora, sprzyjających zwiększeniu ich aktywności społecznej i obywatelskiej, oraz poprawie jakości życia m.in. poprzez stworzenie przestrzeni do aktywnego starzenia się. Praca animatorek skupia się przede wszystkim na wspieraniu klubów wiedzą, motywowaniu do rozwoju i rozwiązywaniu trudności

KULTURA / KSIĄŻKI I
AUDIOBOOKI / PRASA
SENIORALNA / TURYSTYKA I
SPACERY RÓŻNE

Miejska Rada Seniorów (MRS)

jest społecznym organem opiniotwórczym, doradczym i inicjatywnym dla władz Miasta, powołanym uchwałą Rady Miasta Poznania nr XXIV/228/V/2007 z dnia 25 października 2007 roku. Skład Rady liczy 15 osób, które wybierane są na czas trwania kadencji Rady Miasta Poznania. Celem działalności MRS jest służenie seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta.

Zadania Miejskiej Rady Seniorów:

- 1.** Ścisła współpraca z władzami Miasta przy rozstrzyganiu o istotnych oczekiwaniach i potrzebach ludzi starszych.
- 2.** Przedstawienie propozycji w zakresie ustalania priorytetowych zadań w perspektywie krótko- i długookresowej oraz inicjowanie działań na rzecz

oraz promowaniu klubów seniora. Punktem wyjścia są spotkania z klubami seniora, ponieważ tylko będąc blisko klubów, można poznawać ich codzienność i projektować działania odpowiadające na realne potrzeby, uwzględniające specyfikę miejsca i osób.

Senior w Domu

Informacja na stronie: „zebraliśmy dla Was sporo propozycji online na aktywne i ciekawe spędzenie czasu. To ćwiczenia, wirtualne spacer, wykłady, słuchowiska, audycje oraz koncerty, w których możecie uczestniczyć, nie wychodząc z domu. Jest też kilka podpowiedzi, jak zadbać o swoje zdrowie.

AKTYWNOŚĆ / ZDROWIE
/ NOWE TECHNOLOGIE /

seniorów.

3. Monitorowanie potrzeb poznańskich seniorów.
4. Wydawanie opinii i formułowanie wniosków, służących rozwojowi działalności na rzecz seniorów.
5. Zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego.
6. Inicjowanie działań mających na celu upowszechnianie współpracy Miasta Poznania ze środowiskiem osób starszych.
7. Informowanie społeczności miasta o szczególnych kierunkach działalności podejmowanych przez służby miejskie i partnerów pozarządowych na rzecz środowiska seniorów. Z inicjatywy MRS I kadencji zostało powołane Centrum Inicjatyw Senioralnych.

Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni,

RZESZÓW

Województwo: podkarpackie
Powierzchnia: 128,97 km²
Liczba Mieszkańców: 196 208 tys.
Osoby w wieku 60+: 46 988 tys.

ODSETEK SENIORÓW

24%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022

Obszar priorytetowy III:
Polityka senioralna (polityka senioralna jest obszarem strategicznym)

7.3 Obszar strategiczny:
Polityka senioralna Cel strategiczny: Poprawa jakości życia osób starszych.

Cel operacyjny 1: Promocja zdrowia i profilaktyka zdrowotna osób starszych

Cel operacyjny 2:
Aktywizacja społeczna osób starszych

Działanie 2.1 Rozwój oferty edukacyjnej

Działanie 2.2 Rozwój oferty

kulturalnej

Działanie 2.3 Promocja aktywności publicznej osób starszych

Cel operacyjny 3:

Rozszerzenie zakresu i poprawa jakości usług socjalno-opiekuńczych dla osób starszych

Działanie 3.1 Wsparcie osób starszych w naturalnym środowisku

CO 3: Rozszerzenie zakresu i poprawa jakości usług socjalno-opiekuńczych dla osób starszych.

Gminny Program Wspierania Rodziny

Program dla Miasta Rzeszowa na lata 2019 – 2021. Program tylko marginalnie uwzględnia seniorów).

Rzeszowska Rada Seniorów

Program RRS na rok 2019 : Opracowanie kwestionariusza, sporządzanie mapy potrzeb seniorów miasta Rzeszowa i poszczególnych dzielnic, opracowanie spójnej informacji dotyczącej planowanych inicjatyw na rzecz seniorów Rzeszowa w 2019 r, współpraca przy opracowaniu Rzeszowskiego Informatora Seniora, kontynuacja Karty Seniora.

Program aktywny senior

Rzeszowski Dom Kultury posiada specjalną ofertę skierowaną do mieszkańców powyżej 60 roku życia, którą realizuje w ramach programu "Aktywny Senior". Placówka prowadzi w swoich filiach szereg zajęć artystycznych, edukacyjnych i ruchowych, których celem jest aktywizacja społeczna Seniorów. Wszystkie zajęcia prowadzone są w miłej i

przyjaznej atmosferze przez wykwalifikowaną kadrę instruktorów. Rzeszowski Dom Kultury jest także organizatorem cyklicznych Potańcówek Miejskich dla Seniorów, na które zaprasza Prezydent Miasta Rzeszowa Tadeusz Ferenc.

(Zajęcia w miejskich placówkach i w instytucjach: Edukacja, Kultur, sport).

Akademia 50+ przy Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Oferta Akademii 50+ skierowana jest do każdego, kto ma ukończone lat 50 i pragnie pogłębiać swoją wiedzę i rozwijać pasje

współtworzą ją:
Uniwersytet Trzeciego Wieku

Diecezji Rzeszowskiej
Rzeszowski Dom Kultury
Osiedlowy Dom Kultury
„KRAK” Rzeszowskiej
Spółdzielni Mieszkaniowej
Osiedlowy Dom Kultury
„TYSIĄCLECIA” Rzeszowskiej
Spółdzielni Mieszkaniowej.

Akcja „Senior w Mieście”

Rodzaj dni seniora:
Warsztaty, konkurs taneczny, potańcówki miejskie dla seniorów z występami specjalnych gości złożą się na program akcji „Senior w mieście”, która ruszy w sobotę w Rzeszowie. Cykl pomyślany o mieszkańcach powyżej 60 lat potrwa cały wrzesień. Udział w wydarzeniach jest bezpłatny. Imprezę zainauguruje

w sobotnie popołudnie barwny korowód, który przejdzie ulicami Rzeszowa. Wezmą w nim udział: Rzeszowska Rada Seniorów, przedstawiciele Towarzystwa Przyjaciół Rzeszowa, delegacje uniwersytetów trzeciego wieku oraz klubów seniora. Po korowodzie przedstawiciele seniorów otrzymają symboliczne klucze do miasta.

Ogólnopolska Karta Seniora

Ogólnopolska Karta Seniora jest przeznaczona dla każdego seniora, który skończył 60 rok życia. Karta upoważnia do zniżek i promocji u ponad 800 partnerów na terenie całego kraju. Można ją bezpłatnie wyrobić na kilka sposobów. Wystarczy, że przystąpi się do programu Ogólnopolskiej Karty Seniora, poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza zgłoszeniowego. W wybranych miastach karty wydawane są także na

Uniwersytetach Trzeciego Wieku, w Klubach Seniora oraz targach i wydarzeniach dla seniorów.

Ogólnopolską Kartę Seniora można także otrzymać zgłaszając się osobiście do biura Stowarzyszenia MANKO, al. J. Słowackiego 46/30 w Krakowie, tel. 12 429 37 28, lub wysyłając formularz zgłoszeniowy pocztą.

SZCZECIN

Województwo: zachodniopomorskie
Powierzchnia: 300,55 km²
Liczba Mieszkańców: 401 907 tys.
Osoby w wieku 60+: 116 398 tys.

ODSETEK SENIORÓW

29%

spotkanie u nas.

•Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Obszar działań Solidarność pokoleń, aktywizacja i wsparcie osób starszych

Kierunek działania:
Doskonalenie systemu wsparcia seniorów z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi.
Rozwój wolontariatu.

Centrum Seniora w Szczecinie:

Oferta Spotkanie z psychologiem; Spotkanie z prawnikiem, Zajęcia zdrowy kręgosłup; Kawiarenka Seniora; Zorganizuj

Szczecińska karta seniora

Uchwała nr XXI/588/12 Rady Miasta Szczecin z dnia 16 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia na terenie miasta Szczecin programu Szczecin przyjazny rodzinie. (Lista firm i instytucji wprowadzających zniżki za usługi związane z zainteresowaniami).

Konkurs Miejsce Przyjazne Seniorom

Przykładowo: Certyfikaty Miejsca Przyjaznego Seniorom otrzymali:

1) Spondylus Ryszard Wetoszka i Wojciech Wetoszka Spółka Jawna,

66

- 2) Przychodnia Medyczna Pramed Sp. z o.o.,
- 3) Teatr Współczesny w Szczecinie,
- 4) Zakład Usług Komunalnych – Kompleks Rekreacyjny „Arkonka” w Szczecinie,
- 5) Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie,
- 6) Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji Szczecińskiego Domu Sportu w Szczecinie,
- 7) Muzeum Techniki i Komunikacji Zajezdnia Sztuki w Szczecinie,
- 8) Teatr Lalek „PLECIUGA” w Szczecinie,
- 9) Ośrodek Teatralny Kana w Szczecinie,
- 10) Cukiernia Filipinka, Pierniki Szczecińskie (ul. Witkiewicza 1B, Szczecin),
- 11) GalwaMed - Gabinet Medycyny Fizykalnej,
- 12) Firma TOYOTA

KOZŁOWSKI Sp. z o.o. Sp. k.

Miejska Rada Seniorów w Szczecinie

Rada ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej naczelną misją i rolą jest potrzeba włączenia starszego pokolenia Szczecinian w działania, których celem jest zaspokojenie ich potrzeb, reprezentowanie interesów seniorów wobec władz miasta, tak by wspólnie zapewniać starszym mieszkańcom wysoką jakość życia, w tym zwiększenie ich udziału w życiu społecznym, szczególnie w obszarze zdrowia, kultury, edukacji i sztuki.

W skład Rady wchodzi

Szczecina z dnia 23 lutego 2016 roku. (doskonalenie systemu wsparcia seniorów z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi – rozwój wolontariatu).

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń.

przedstawiciele osób starszych oraz przedstawiciele podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku (Zarządzenie Nr 420/17).

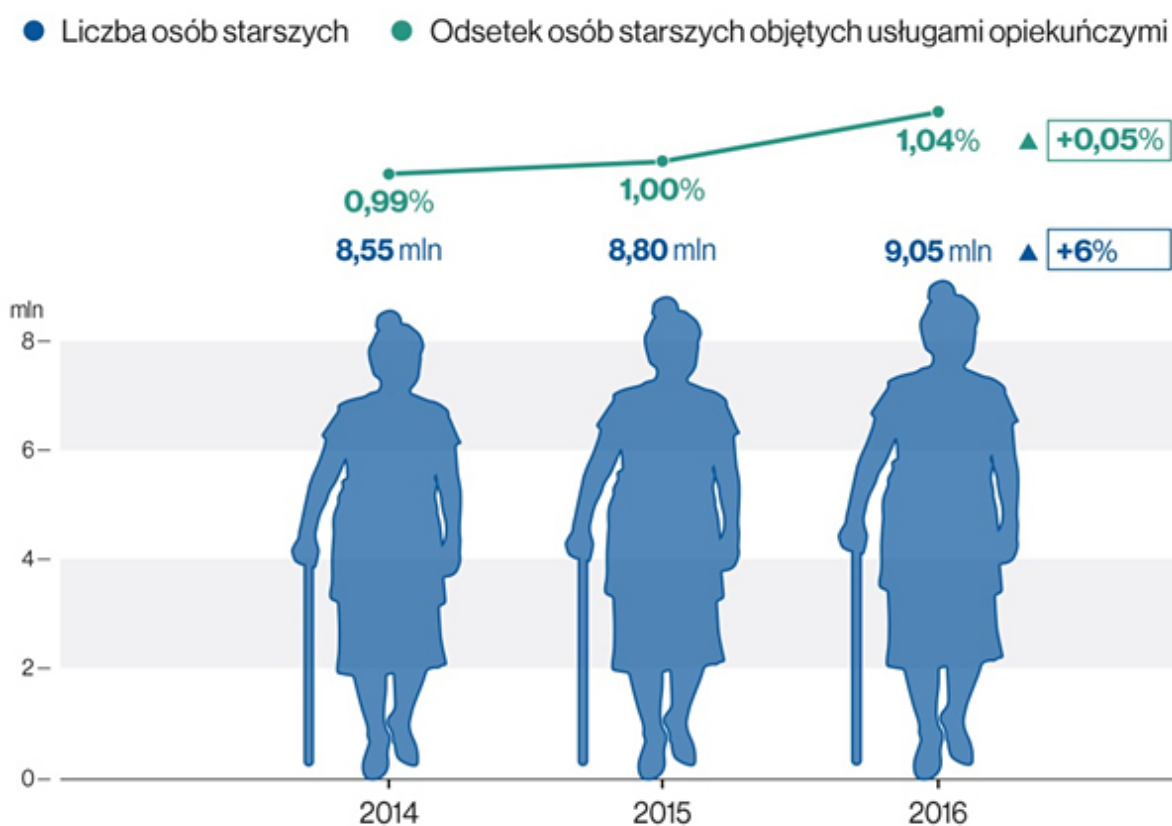
Program Szczecin Przyjazny Rodzinie (nie ma osobnego programu senioralnego) jest elementem polityki społecznej realizowanej przez Gminę Miasto Szczecin. Założenia polityki społecznej dla Szczecina zostały określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015–2020, przyjętej Uchwałą nr XVI/384/16 Rady Miasta

Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [dostęp z dnia 20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

Odsetek osób starszych w Polsce objętych usługami opiekuńczymi

TORUŃ

Województwo: kujawsko-pomorskie

Powierzchnia: 115,72 km²

Liczba Mieszkańców: 201 447 tys.

Osoby w wieku 60+: 54 949 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

SRPS: Cel strategiczny

3: Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób starszych i

niepełnosprawnych

Cele operacyjne

3.1. Podniesienie

świadomości społecznej

w zakresie praw i

uprawnień osób starszych i niepełnosprawnych;

3.2. Zwiększenie

dostępu osób starszych i

niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji;

My w Toruniu portal dla seniora

Portal, prezentuje wszystkie najważniejsze informacje na temat działań dla seniorów w Toruniu. Portal prowadzony jest również przez samych seniorów – dziennikarzy obywatelskich – którzy piszą relacje z wydarzeń, w których biorą udział. „Zapraszamy do dołączenia do redakcji! Aktualności, Kultura, Zdrowie i aktywność”

Toruńska Karta Seniora

to jeden z elementów lokalnego programu

„Rodzina Razem – Toruń dla Pokoleń”, którego realizacja

rozpoczęła się 1 stycznia

2017 r. Celem programu

jest integracja środowiska seniorów, zwiększenie ich

aktywności społecznej

oraz fizycznej, ułatwienie

im dostępu do dóbr

70

kultury, turystyki, rekreacji, sportu, a także wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego i wzmocnienie więzi międzypokoleniowych. Pomóc ma w tym właśnie Toruńska Karta Seniora, przygotowana przez miasto z myślą o mieszkańcach, którzy ukończyli 65. rok życia. Na jej podstawie osoby uprawnione będą mogły skorzystać z wielu ulg i zniżek oferowanych przez przedsiębiorców, którzy przystąpią do programu. Jednostką prowadzącą jest Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

Badania Raport Toruń przyjazny seniorom

Analizy i rekomendacje do tworzenia miejskiej polityki senioralnej w Toruniu powstał w ramach projektu „Senior – Aktywny Mieszkaniec!”. Projekt zrealizowano od marca do listopada 2015 roku w ramach Rządowego

Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Wyniki diagnozy

1. Aktywność społeczna i obywatelska seniorów
2. Czas wolny, kultura i edukacja
3. Przestrzeń publiczna
4. Zdrowie i profilaktyka zdrowotna,

Toruńska Rada Seniorów

III Kadencja Rady Seniorów Miasta Torunia podejmuje działania w celu integracji toruńskiego środowiska osób starszych oraz wzmocnienia udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej Torunia.

Portal Niezbędnik seniora

Informacja: „Przekazujemy ten niezbędnik – spis

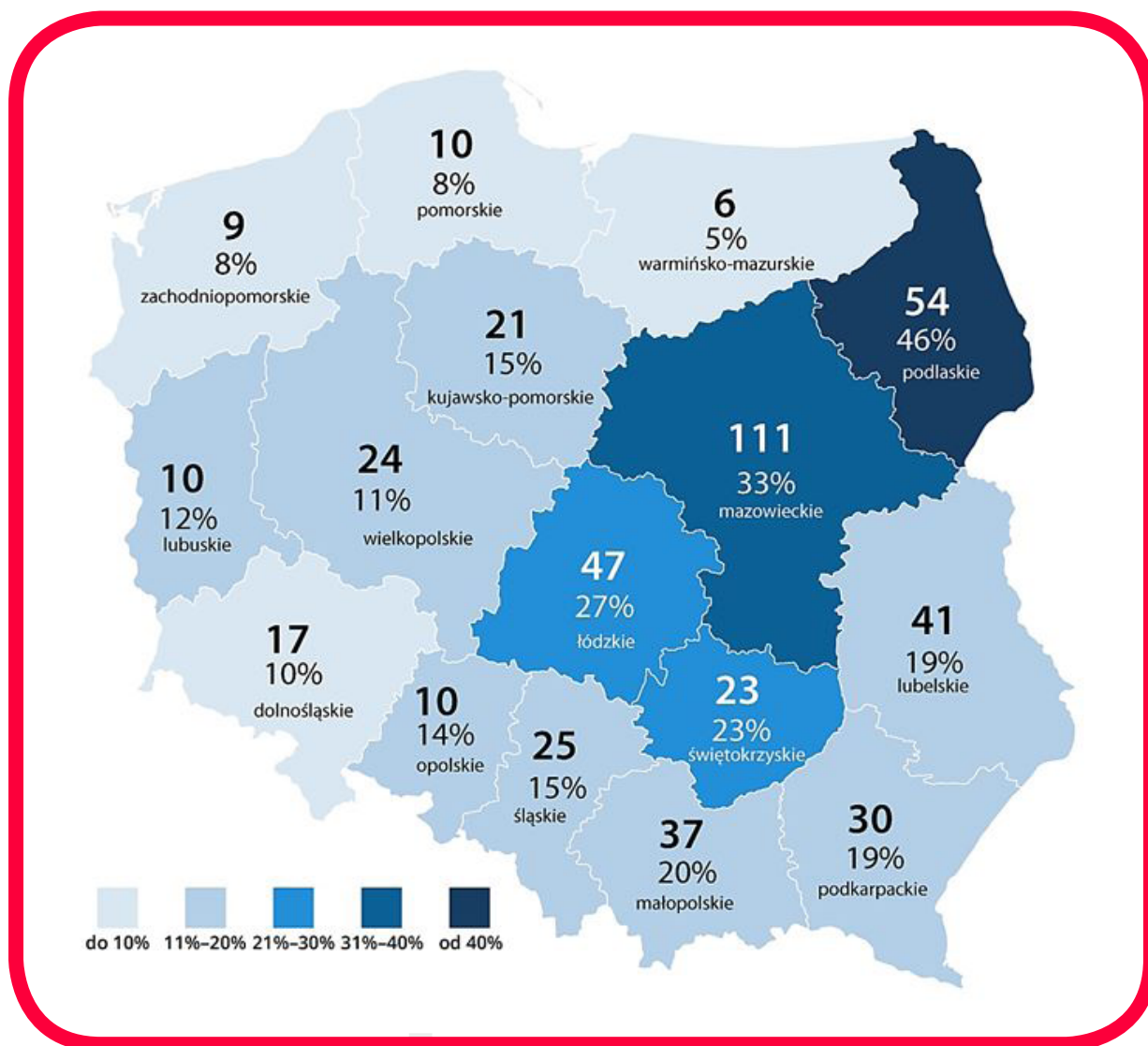

zamieszkania, prosimy o kontakt z Panią Joanną Suchomską”

najważniejszych kontaktów, które mogą być Państwu pomocne na co dzień. Listę stworzyli z nami seniorzy i seniorki oraz przedstawiciele instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych w Toruniu. Osoby te pracowały z nami w ramach projektu „Senior – Aktywny Mieszkaniec!”. Niezbędny jest także dostępny i uaktualniany na naszej stronie internetowej www.pzr.org.pl w zakładce projektu „Senior – Aktywny Mieszkaniec!”. Jeżeli uważają Państwo, że czegoś na tej liście brakuje, jakieś informacje są błędne lub chcieliby Państwo dowiedzieć się, jaki klub seniora lub organizacja działa najbliżej Państwa miejsca

Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [dostęp z dnia 20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

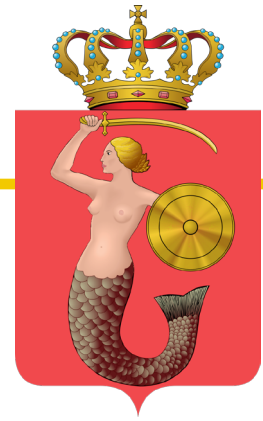
Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

WARSZAWA

Województwo: mazowieckie
Powierzchnia: 517,24 km²
Liczba Mieszkańców: 1 790 658 tys.
Osoby w wieku 60+: 489 469 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Spółeczna Strategia Warszawy

W Strategii określono, że :
„Interdyscyplinarny program miejski Seniorzy będzie miał nas celu:

aktywizację oraz integrację społeczną starszych mieszkańców Warszawy, w tym budowanie międzypokoleniowej i wewnątrzpokoleniowej solidarności oraz udostępnienie seniorom zasobów Warszawy w zakresie edukacji, kultury, sportu, rekreacji itd.;
zapobieganie deprivacji potrzeb i dostosowanie warunków życia do

zmieniających się potrzeb i możliwości seniorów, w szczególności zapewnienie:
(a) szerokiej oferty usług społecznych: opiekuńczych, pielęgnacyjnych, specjalistycznych, medycznych, rehabilitacyjnych, gospodarczych itd.; (b) wsparcia w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza ochrony przed nadużyciami i przemocą oraz pomocy materialnej dla seniorów żyjących w ubóstwie; (c) możliwości samodzielnego i bezpiecznego funkcjonowania w przestrzeni prywatnej (mieszkania) oraz w przestrzeni publicznej (komunikacja miejska, uniwersalne projektowanie rozwiązań architektonicznych itd.);

poprawę społecznego obrazu starości oraz przygotowanie średniego pokolenia do starości aktywnej, zdrowej, bogatej w społeczne kontakty. Cały system usług adresowanych do seniorów powinien umożliwić seniorom prowadzenie samodzielnego, w miarę możliwości aktywnego życia w społeczności lokalnej, w przypadku zaś wyczerpania się możliwości pozostania w środowisku miejsca zamieszkania – zapewnienie godnej i pogodnej starości w instytucjach będących raczej rodzinnym domem seniora niż domem opieki społecznej. Przygotowanie i realizacja programu wymaga ścisłej współpracy różnych wydziałów Urzędu Miasta (urzędów dzielnicowych), podległych im placówek samorządowych oraz organizacji pozarządowych.

Program Warszawa przyjazna seniorom 2013 – 2020

To operacyjny program Społecznej Strategii Warszawy określający politykę senioralną Warszawy. .

Główny cel Programu został określony jako Aktywizacja i integracja seniorów.

Był on realizowany poprzez trzy cele wspierające:

Zwiększenie aktywności społecznej

Zwiększenie aktywności zawodowej

Utrzymanie samodzielności seniorów

Konkurs Miejsca przyjazne seniorom

Sześć edycji konkursu „Miejsca przyjazne seniorom”, którego celem jest wyróżnienie i promowanie: instytucji, przedsiębiorstw, organizacji oraz wydarzeń cyklicznych realizowanych na terenie m. st. Warszawy, które są otwarte na potrzeby osób starszych. Edycja 2020 ze względu na pandemię została zawieszona.

Ośrodek Nowolipie – Centrum Aktywności Międzypokoleniowe

W ramach projektu DAA powstała koncepcja rozszerzenia funkcji Ośrodka Nowolipie – domu dziennej opieki dla osób starszych na warszawskim Muranowie.

Strategia przewiduje szersze otwarcie placówki dla seniorów i organizacji pozarządowych, stworzenie centrum informacyjnego

Zespół realizacji polityki senioralnej

Zespół urzędników w Biurze Pomocy i Projektów Społecznych powołany do realizacji zadań na rzecz seniorów, w tym do współpracy z Warszawską Radą Seniorów.

Warszawa senioralna

Miejska strona internetowa uwzględniająca wiele dziedzin i informująca o ofertach. Obecnie uwzględnia sytuację kryzysu pandemii. Aktualizowana przez miejski Zespół realizacji polityki senioralnej.

dla osób starszych oraz działania na rzecz wymiany międzypokoleniowej.

Potrzebę istnienia takiej przestrzeni wyrazili m.in. mieszkańcy miasta i przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Celami nowej inicjatywy są:

- promowanie wolontariatu
- tworzenie dialogu międzypokoleniowego
- inicjowanie debaty publicznej nt. starzenia się
- polepszenie społecznego wizerunku starości
- przygotowanie osób w średnim wieku do wchodzenia w wiek seniorski.

Senioralna giełda pracy

Innowacyjne rozwiązanie. Giełda została stworzona przez Centrum Aktywności Międzypokoleniowej „Nowolipie” wraz z Urzędem Pracy m.st. Warszawy. Jej celem jest wsparcie osób starszych wzbogacone

o działania związane z pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym. Senioralne Biuro Karier łączy osoby na emeryturze z zainteresowanymi pracodawcami. Są tu informacje o rynku pracy oraz szeroki dostęp do ofert pracy adresowanych w dla osób w wieku emerytalnym. W okresie pandemii Senioralne Biuro Karier działa przez Internet i telefonicznie. Kontakt: od wtorku do piątku, w godzinach 9.00-13.00 pod numerem tel. 22 636 52 98.

Miesięcznik #POKOLENIA,

Czasopismo stworzone specjalnie dla seniorów, „to kolejna inicjatywa, która pozwoli nam być

bliżej Państwa. Chcemy, by miesięcznik odpowiadał na Wasze potrzeby i oczekiwania, inspirował do odkrywania nowych lub uśpionych pasji i zainteresowań, podpowiadał wybór różnych aktywności, podsuwał pomysły na ciekawe i przyjemne zagospodarowanie czasu, którego wcześniej tak często brakowało...’ Życzymy przyjemnej lektury!

Współpraca między miastami

Deklarację o współpracy w obszarze polityki senioralnej podpisali prezydenci 21 samorządów, w tym Lublina, Poznania, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni,

Szczecina, Bydgoszczy i Łodzi. Sygnatariusze chcą wspólnie wypracować wielokierunkową, kompleksową i długoterminową strategię działań, które obecnie realizowane są przez miasta indywidualnie i według własnych założeń

Warszawska Rada Seniorów

Na podstawie wymienionej wyżej ustawy oraz własnej uchwały nr LXXII/1870/2013 z dnia 5 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Programu Warszawa Przyjazna Seniorom” Rada m.st. Warszawy jednomyślnie podjęła 3 lipca 2014 r uchwałę nr LXXXV/2188/2014 w sprawie utworzenia Warszawskiej Rady Seniorów (WRS). Statut WRS, stanowił załącznik do wymienionej wyżej uchwały z 2014 r. W jego § 1. 1. Jest bardzo

ważny zapis, że „Warszawska Rada Seniorów, zwana dalej „Radą” działa w celu poprawy jakości życia oraz pobudzania aktywności obywatelskiej seniorów mieszkających na terenie m.st. Warszawy (Statut WRS).

W § 2 określa się, że „Rada pełni funkcję konsultacyjną, doradczą i inicjatywną”..

Główne zadania WRS określone w Statucie to w szczególności:

- opracowywanie we współpracy z Komisjami Dialogu Społecznego kierunków, standardów, rozwiązań i działań na rzecz seniorów;
- wspieranie procesów konsultacyjnych wzmacniających zaangażowanie obywatelskie seniorów;
- rozpowszechnianie aktualnych informacji o ważnych sprawach dla seniorów wśród środowisk seniorskich;
- inicjowanie działań na rzecz seniorów i dialogu międzypokoleniowego;
- inspirowanie działań na rzecz rozpoznawania i diagnozowania potrzeb seniorów;
- opiniowanie projektów aktów wydawanych przez organy m.st. Warszawy dotyczących spraw ważnych dla seniorów;
- współpraca z Urzędem m.st. Warszawy przy monitorowaniu Programu Warszawa Przyjazna Seniorom na lata 2013-2020 oraz współpraca z dzielnicowymi radami seniorów, instytucjami i innymi podmiotami w zakresie monitorowania i

rozwiązywania problemów seniorów;

- podejmowanie działań mających na celu powoływanie rzeczników mieszkańców domów pomocy społecznej.

które statutowo podejmują działania na rzecz seniorów - jest jednym z założeń Programu „Warszawa Przyjazna Seniorom na lata 2013-2020”

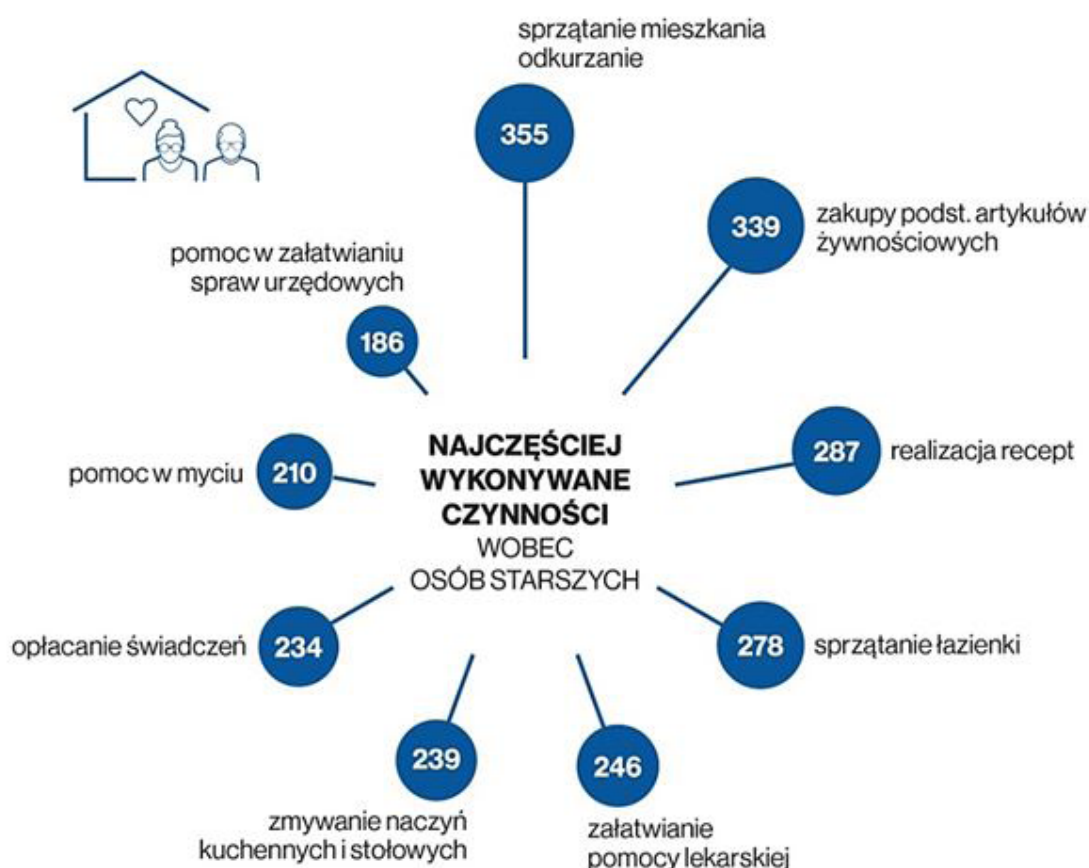
Konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom”

Organizatorami są:
Warszawska Rada Seniorów,
dzielnicowe rady seniorów
oraz Miasto Stołeczne
Warszawa. Ze strony
Miasta konkurs realizuje
Biuro Pomocy i Projektów
Społecznych, Zespół
Realizacji Polityki Senioralnej.
Realizacja konkursu
promującego instytucje
zainteresowane potrzebami
osób starszych - z
wyłączeniem podmiotów,

Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [dostęp z dnia 20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

Najczęściej wykonywane czynności wobec osób starszych

Grafika z artykułu „Seniorzy bez opieki” dostępnym na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl> [20.06.2021]. Opracowanie własne NIK na podstawie danych z MRPiPS oraz GUS.

WROCLAW

Województwo: dolnośląskie
Powierzchnia: 292,82 km²
Liczba Mieszkańców: 642 869 tys.
Osoby w wieku 60+: 177 717 tys.

ODSETEK SENIORÓW

28%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel strategiczny CST 1.2

Niwelowanie negatywnych konsekwencji procesu starzenia się społeczeństwa

Cel operacyjny

COP 1.2.A Rozbudowa systemu opieki nad osobami starszymi.

COP 1.2.B Aktywizacja seniorów i, w konsekwencji, włączenie ich w życie społeczne Miasta.

Strategia Wrocław 2030

Seniorzy zostali także uwzględnieni w strategii rozwoju miasta: Wrocław

ma być miastem przyjaznym i dostępnym – także dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i dzieci.

Dbajmy o dostępność przestrzeni publicznych dla wszystkich – w tym zwłaszcza dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dzieci

Polityka senioralna

Była elementem programu politycznego: Poprawa jakości życia wrocławskich seniorów, a także jego urozmaicenie to jeden z najbardziej kluczowych wątków programu prezydenta Jacka Sutryka „100 zadań na 100 dni”. To program polityczny

prezydenta (nie wszystko ma odzwierciedlenie odbicie w dokumentach prawa miejscowego:

Założenia polityki:

nowoczesna i innowacyjna (wachlarz nowoczesnych i przyjaznych seniorom możliwości i narzędzi)

dofinansowana (środki zabezpieczone w budżecie – rosnący fundusz senioralny)

solidnie reprezentowana/ umocowana w instytucjach (nowe organy i wzmocnienie istniejących)

wyprzedzająca (badania, diagnoza, strategia w obliczu galopującej zmiany demograficznej)

„Docelowo planujemy przeznaczyć na Wrocławski Fundusz Senioralny ok. 4 mln zł, natomiast w ramach podjętych już działań zabudżetowaliśmy kwotę ponad 1,8 mln zł” – mówi prezydent Jacek Sutryk. – „Jednym z zadań, którego

nie ująłem w 100 pracach, ale o którym mówiłem podczas kampanii i w moim programie wyborczym, jest również Senioralny Fundusz Wyjazdowy. To dofinansowanie do wycieczek krajowych i zagranicznych. Na ten cel zarezerwowaliśmy 150 tys. zł” – dodaje. Szczegóły na stronie wcrs.wroclaw.pl/sfw.

Jako odrębny dokument polityka senioralna jest dopiero planowana.

Przewiduje:

Wzmocnienie polityki senioralnej w perspektywie średnio i długookresowej w ramach polityki spójności i zrównoważonego rozwoju

Rozwijanie nowych narzędzi

Wrocławska Rada Seniorów

Wrocławska Rada Seniorów została powołana celem reprezentowania potrzeb i interesów osób starszych powyżej 60 roku życia, zamieszkałych na terenie gminy Wrocław. W głównym nurcie zainteresowania Rady jest rozpoznawanie potrzeb, problemów oraz aktywności najstarszych mieszkańców Wrocławia.

Kadencja Rady Seniorów trwa 4 lata i liczy się od dnia pierwszego posiedzenia. 2. W skład Rady Seniorów wchodzi 14 członków, w tym:

3 członków wskazanych przez Radę Miejską Wrocławia;

3 członków wskazanych przez Prezydenta Wrocławia;

8 członków – przedstawicieli środowisk senioralnych.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia przekazuje Prezydentowi Wrocławia uchwałę zawierającą imienny wykaz

wsparcia adresowanych dla seniorów

Wskazanie podstaw ekonomicznych polityki senioralnej

Wzmocnienie instytucjonalne miejskiej polityki senioralnej

Określenie potrzeb oraz przyszłych zadań polityki senioralnej w ramach strateg

Program senioralny i nowoczesne narzędzia wsparcia w 2018-2019 roku

Określa też kluczowe Instytucje Polityki Senioralnej w programie senioralnym

W planie: Opracowanie nowej strategii senioralnej we współpracy z Radą i Rzecznikiem oraz przy współudziale środowisk senioralnych w IV. Kwartale 2019 roku

członków, o których mowa w ust. 2 pkt 1). 4. Członkowie Rady Seniorów pełnią swoje funkcje społecznie.

§ 5. 1. Nabór na członków Wrocławskiej Rady Seniorów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3) odbywa się w drodze ogłoszenia Prezydenta Wrocławia o naborze kandydatów na członków Rady Seniorów poprzez podanie ogłoszenia do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia. 2. Środowiska senioralne mają prawo do zgłoszenia nie więcej niż dwóch kandydatów na członków do Rady Seniorów

Nowe przestrzenie dla Wrocławskiego Centrum Seniora

Działania realizowane przez Wrocławskie Centrum Seniora z podaniem nakładów finansowych:
Media (nakłady finansowe):

88 000 zł
Uniwersytety trzeciego wieku
162 000 zł
Transport Senioralny 480 000 zł
Wsparcie opieki 2 738 763 zł
Kluby Seniora 1 764 000 zł
Domy Pomocy Społecznej 18 210 380 zł
Programy prozdrowotne 977 700 zł
Usługi Opiekuńcze 21 922 309 zł
Nowe Technologie w opiece 1 000 000 zł

Rzecznik seniora i opiekuna – NOWY URZĄD!

Obszary działania:

- Bezpieczeństwo i przeciwdziałanie zaniedbaniom oraz przemocy

Opracowanie nowej strategii senioralnej we współpracy z Radą i Rzecznikiem oraz przy współudziale środowisk senioralnych.

Wrocław Miastem w Sieci Miast Przyjaznych Starzeniu WHO

Miasto Wrocław, cieszy się opinią miasta wielu pokoleń, w tym przyjaznego seniorom. Stolica Dolnego Śląska, wyróżniona mianem Miasta w Sieci Miast Przyjaznych Starzeniu się przez Światową Organizację Zdrowia, od wielu lat realizuje program senioralny, który przyczynia się do tego, że grupa społeczna 60+ jest jedną z najbardziej widocznych na tle innych miast Polski. Instytucją, która realizuje misję aktywizacji i pomocy seniorom jest właśnie Wrocławskie Centrum Seniora.

wobec wrocławskich seniorów i ich opiekunów

- Kompleksowa i przyjazna informacja o systemie wsparcia
- Poradnictwo (w tym specjalistyczne: prawne i psychologiczne)
- Interwencja, mediacja, reprezentacja seniorów i ich opiekunów termin: I kwartał 2019 r. Biuro: Wrocławskie Centrum Seniora

Pierwsze kompleksowe badania społeczne –

(Planowana) Diagnoza poświęcona seniorom i ich rodzinom – podstawą programowania polityki senioralnej. Współpraca z ekspertami z zewnątrz – badania realizowane w II. K

Konkurs Przyjaciela Seniorów

Ruszyła czwarta edycja programu organizowanego przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego – Wrocławskie Centrum Seniora i członków Wrocławskiej Rady Seniorów. Tytuł i statuetkę „Przyjaciela Seniorów” mogą otrzymać osoby fizyczne, działające w obszarach dedykowanych seniorom oraz propagujące w społeczeństwie ideę zmiany postrzegania obrazu osób 60+. Celem programu jest wyróżnienie 5 osób, które aktywnie działają na rzecz poprawy sytuacji i jakości życia osób starszych zamieszkałych na terenie Gminy Wrocław.

ZIELONA GÓRA

Województwo: lubuskie
Powierzchnia: 278,32 km²
Liczba Mieszkańców: 141 222 tys.
Osoby w wieku 60+: 38 113 tys.

ODSETEK SENIORÓW

27%

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Cel operacyjny 12:
Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w środowisku naturalnym.

Program Polityki senioralnej w mieście Zielona Góra na lata 2019 – 2023

Cel główny - poprawa jakości życia zielonogórskich mieszkańców w wieku powyżej 60 lat, rozumiana jako polityka społeczna zmierzająca do poprawy stopnia zaspokojenia potrzeb materialnych i niematerialnych –

między innymi spełniania standardów lub realizacji wartości: zdrowotnych, duchowych, stosunków i więzi społecznych, dostępu do dóbr kultury, poziomu kooperacji i integracji społecznej.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie seniorów wymagających częściowej pomocy w codziennym funkcjonowaniu
2. Wspieranie seniorów wymagających całodobowej opieki
3. Aktywizacja społeczna i zawodowa seniorów
4. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą osobom starszym
5. Wspieranie opiekunów osób starszych

6. Integracja seniorów ze środowiskiem dzieci i młodzieży
7. Diagnoza społeczna zielonogórskich seniorów

Zielonogórska Rada Seniorów

Rada działa m. in. w następujących obszarach:

- 1) zapobieganie i przełamywanie marginalizacji;
- 2) wspieranie aktywności ludzi starszych;
- 3) profilaktyka i promocja zdrowia;
- 4) przełamywanie stereotypów na temat seniorów i starości oraz budowanie ich autorytetu;
- 5) rozwój form wypoczynku, dostępu do edukacji i kultury;
- 6) mieszkalnictwo dla seniorów;
- 7) wspieranie i upowszechnianie różnorodnych form edukacji seniorów.

UWAGI O POLITYCE SENIORALNEJ MIAST

1. Żeby miasta były atrakcyjne dla seniorów

Upraszczając można przyjąć, że atrakcyjność miast dla seniorów zależy od dwóch czynników: warunków życia w mieście i polityki senioralnej jego władz.

Na jakość życia mieszkańców danego miasta, nie tylko seniorów, składają się m.in. takie warunki jak: bezpieczeństwo, sytuacja ekonomiczna, brak bezrobocia, opieka medyczna, dostępny, sprawny transport publiczny, czystość środowiska, możliwość korzystania z terenów zieleni, jakość przestrzeni publicznych czy koszty życia, czyli stosunek cen do wysokości zarobków.

Drugi czynnik, to realizacja odpowiedniej do miejscowych warunków polityki senioralnej, będącej priorytetem władz miasta, które wykorzystują systemowe rozwiązania (instrumenty) oraz przeznaczają na ten cel środki finansowe, kadrowe i organizacyjne.

Taka właściwa polityka może dodatkowo zwiększać szanse zaspokojenia potrzeb seniorów, gdy warunki życia w mieście są dobre, jak również łagodzić problemy i kompensować braki, jeśli nie są najlepsze. Skuteczność interdyscyplinarnej polityki senioralnej zależy od przeznaczonych na nią środków, zastosowanych systemowych instrumentów oraz jakości zarządzania, wymagającego koordynacji wielu dziedzin.

W 2013 roku z okazji Szczytu Unii Europejskiej w Dublinie przyjęto Deklarację Dublińska miast i regionów europejskich przyjaznych osobom starszym. W publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia WHO „Miasta Przyjazne Starzeniu. Przewodnik” (por. wyd. 2014)

<https://publica.pl/wp-content/uploads/2014/12/MIASTA-PRZYJAZNE-STARZENIU.pdf>

Zalecano podejmowanie w ramach polityki senioralnej takich

działań, które szczególnie wpływają na jakość życia osób starszych. Dotyczyło to ośmiu obszarów:

- 1) Przestrzenie publiczne i budynki użyteczności publicznej które mają istotny wpływ na mobilność funkcjonowanie osób starszych w środowisku zamieszkania. Chodzi o przestrzenie bezpieczne, odpowiednio wyposażone (np. w ławki i toalety), estetyczne, pozbawione barier architektonicznych, nadające się do odpoczynku.
- 2) Transport – wygodny, dostępny i bezpieczny system transportu, zwłaszcza komunikacji transportu publicznego, uwzględniający potrzeby osób starszych.
- 3) Mieszkalnictwo – zapewnieniem w środowisku zamieszkania dostępu do różnych rozwiązań mieszkaniowych, w zależności od zmieniających się potrzeb osób starszych i możliwości finansowych.
- 4) Partycypacja społeczna – zapewnienie warunków udziału ludzi starszych w różnych formach aktywności oraz możliwości uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym. Zapobieganie izolacji środowiska seniorów, preferowanie rozwiązań międzypokoleniowych.
- 5) Szacunek i inkluzja społeczna –ochrona godności osób starszych bez względu na miejsce pobytu, zapobieganie wszelkim formom dyskryminacji, wspieranie aktywności seniorów we wspólnotach sąsiedzkich i społeczności lokalnej.
- 6) Partycypacja obywatelska i zatrudnienie – stwarzanie możliwości dalszej aktywności zawodowej na emeryturze, wspieranie udziału osób starszych w życiu politycznym i działaniach obywatelskich.
- 7) Komunikacja i informacja – dostępny i przyjaznego dla ludzi starszych system informacji publicznej, z wykorzystaniem urządzeń informacyjno-komunikacyjnych, docieranie z informacją do różnych grup seniorów.
- 8) Wsparcie społeczne i usługi zdrowotne – dostępna dla osób starszych kompleksowa opieka zdrowotna, docieranie z usługami do osób starszych w ich własnym mieszkaniu

Z analiz WHO wynikało, że w tych ośmiu obszarach jest najwięcej do poprawienia i że odpowiednia polityka senioralna miast, o czym świadczą przykłady dobrej praktyki, może doprowadzić do korzystnych zmian dla starszych mieszkańców miasta.

2. Korzystanie ze wspólnych doświadczeń

Miasta wojewódzkie dzielą się doświadczeniami w zakresie polityki społecznej, w tym także senioralnej. Odbywa się to między innymi w ramach zrzeszeń polskich miast, w których miasta wojewódzkie są bardzo aktywne. Unia Metropolii Polskich zrzesza 12 spośród 18. miast wojewódzkich (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław) natomiast Związek Miast Polskich zrzesza 331 miast, wśród nich 17 miast wojewódzkich (wszystkie oprócz Szczecina).

Miasta wojewódzkie uczestniczą również w międzynarodowych i krajowych sieciach miast przyjaznych starzeniu się. W czerwcu 2013 r. w Dublinie, prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz podpisała Deklarację Dublińską miast i regionów europejskich przyjaznych osobom starszym („Age-friendly cities”) Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Do chwili obecnej spośród miast wojewódzkich Deklarację podpisały także kolejne wojewódzkie miasta: Kraków, Poznań i Opole.

Z inicjatywy Poznania w październiku 2017 r. odbyła się konferencja pt. „Miasta Przyjazne Starzeniu się”, podczas której prezydenci miast podpisali „Deklarację współpracy prezydentów miast w obszarze polityki senioralnej”. Zadeklarowali oni współdziałanie miast poprzez wymianę informacji, doświadczeń i dobrych praktyk w celu inicjowania oraz wdrażania nowych, skutecznych rozwiązań podnoszących jakość życia osób starszych. Spośród 18 miast wojewódzkich deklarację podpisało 14: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wlkp., Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Szczecin, Toruń, Warszawa i Zielona Góra.

Nasze Zestawienie może świadczyć o pozytywnych efektach współpracy miast wojewódzkich w ramach zrzeszeń i sieci współpracy w obszarze polityki senioralnej. Wynika z niego, że

upowszechniły się dobre praktyki i obecnie miasta te korzystają z podobnych rozwiązań systemowych (instrumentów) polityki senioralnej. Współpraca ma miejsce nie tylko na poziomie systemowym. Miasta wymieniają się doświadczeniami także wtedy, gdy są zainteresowane szczegółowymi projektami na rzecz seniorów.

Trafiliśmy na informacje, że najaktywniejsze miejskie rady seniorów także kontaktowały się ze sobą i wymieniały doświadczenia.

3. Osiągnięcia miast wojewódzkich w zakresie polityki senioralnej

Z analiz wynika, że w porównaniu do innych miast w kraju w miastach wojewódzkich są na ogół lepsze warunki życia. Jednocześnie władze tych miast dysponują zasobami, wiedzą oraz środkami finansowymi, kadrowymi i organizacyjnymi umożliwiającymi przygotowanie, a następnie realizację polityki senioralnej.

Popularną formą oceny jakości życia mieszkańców w miastach, która jednak nie może zastępować profesjonalnych badań są rankingi. Zainteresował nas ostatni ranking firmy ikalkulator z 2019 r. „Najlepsze Miasta dla Seniorów”

<https://www.ikalkulator.pl/blog/raport-najlepsze-miasta-dla-seniorow-2019/>

Głównie z tego powodu, że dotyczył osób starszych, brał pod uwagę zarówno warunki życia, jak i politykę miast na rzecz seniorów, jak i z tego względu, że porównywał miasta wojewódzkie, więc można było do niego odnieść nasze Zestawienie. Wzięto w nim pod uwagę cztery kategorie: komfort życia, aktywizacja seniorów, działania władz na rzecz seniorów i koszty życia. Podsumowując ranking, stwierdzono, że: generalnie miasta dbały o seniorów, inwestowały też w infrastrukturę, tereny zielone oraz przestrzenie publiczne. Oceniono, że osiągnięcia miast były duże i ich poziom wyrównany, o czym świadczą niewielkie różnice w punktacji. Miasta te uzyskały w kolejności następujące wyniki: 1. Poznań (55 pkt), 2. Kraków (54,5), 3. Bydgoszcz (54), 4. Toruń (53,5), 5. Olsztyn (53), 6. Lublin (51,5), 7. Wrocław (49), 8.

Kielce (47,5), 9. Białystok (46,5), 10. Opole (46), 11. Gorzów Wielkopolski (45), 12. Rzeszów (44,5), 13. Szczecin (44), 14. Katowice (41), 15. Łódź (40,5), 16. Warszawa (38), 17. Gdańsk (36,5), 18. Zielona Góra (36).

Duża poprawa jakości przestrzeni publicznych to sukces miast wojewódzkich, dostrzegany zwłaszcza przez turystów, możliwy m.in. dzięki wykorzystaniu środków unijnych. Pytanie, na ile te zmiany były również dobre dla seniorów. Jeśli kierowano się zasadami planowania uniwersalnego, to można przyjąć, że przestrzeń przyjazna seniorom jest również przestrzenią przyjazną dla wszystkich (por. *Przestrzeń Publiczna Przyjazna Seniorom* Poradnik Rzecznika Praw Obywatelskich, Biuro RPO, Warszawa 2015). https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Poradnik_Przestrzen_publiczna_przyjazna_seniorom_2015.pdf (dostęp z 29 czerwca 2021 r.)

Osiągnięciem były również różnorodne działania władz tych miast na rzecz seniorów, widoczny efekt polityki senioralnej. Porównując wyniki rankingu z naszym Zestawieniem widzimy, że spośród jego liderów tylko Poznań oraz Wrocław należały równocześnie do miast stosujących najwięcej instrumentów. Być może różnice te można tłumaczyć wpływem warunków życia, których w Zestawieniu nie uwzględnialiśmy.

Osiągnięciem było niewątpliwie to, że miasta wojewódzkie wykorzystywały wiele instrumentów polityki senioralnej, czyli wprowadzały szereg systemowych rozwiązań, ukierunkowanych na poprawę jakości życia osób starszych. W Zestawieniu uwzględniliśmy dwanaście takich głównych instrumentów. Można oszacować, że statystyczne miasto wojewódzkie korzystało przeciętnie z 7. takich systemowych rozwiązań.

Do najczęściej stosowanych systemowych rozwiązań należało powołanie rad seniorów. Takie rady powstały we wszystkich 18. miastach. Odnosząc ten fakt do wytycznych WHO, można by cieszyć się z sukcesów miast wojewódzkich w dziedzinie partycypacji społecznej seniorów. Bardziej szczegółowa analiza informacji o samorządności seniorów wskazuje, że pod tym względem też są różnice. W części miast rady były słuchane przez władze, przejawiały dużą aktywność, inicjowały różne przedsięwzięcia i było wi-

doczne, że mają wpływ na decyzje władz miasta. W innych ograniczały się raczej do roli formalnych organów konsultacyjnych.

Poza radami najczęściej wykorzystywane były dwa systemowe rozwiązania: uwzględnianie populacji seniorów w celach miejskich strategii rozwiązywania problemów społecznych (15 miast) oraz współpraca w sieciach miast przyjaznych starzeniu (15 miast). Może to świadczyć o zainteresowaniu miast wojewódzkich budowaniem polityki senioralnej, aczkolwiek tylko 10 miast opracowało odrębny dokument polityki senioralnej (czy miejskiego programu senioralnego).

Popularnymi rozwiązaniami systemowymi większość miast było wprowadzenie miejskiej karty seniora (14 miast), organizowanie corocznego konkursu promującego przyjazne miejsca czy działania na rzecz seniorów (12 miast) oraz prowadzenie portalu/czasopisma dla seniorów (11 miast).

Zaangażowanie miast wojewódzkich w politykę senioralną było zróżnicowane. Z Zestawienia wynika, że do miast stosujących najwięcej instrumentów systemowych należały: Wrocław (12 na 12 rozwiązań), Poznań (10 rozwiązań) i Opole (10 rozwiązań), Łódź (9 rozwiązań), Warszawa (9 rozwiązań). Z analizy informacji na stronach internetowych wynikało, że Miasto Poznań było szczególnie aktywne w tworzeniu krajowej sieci współpracy w obszarze polityki senioralnej.

Wspieranie innowacyjności, widocznej w nowych, często pilotażowych miejskich projektach, jest ważnym systemowym instrumentem polityki senioralnej. Zauważyliśmy, że część opisywanych działań miast wojewódzkich adresowanych do seniorów miała charakter nowatorski. Za takie działanie można np. uznać Telefon życzliwości w Olsztynie, działający na zasadzie samopomocy samych seniorów. Nie mając możliwości precyzyjnej analizy, oszacowaliśmy, że więcej niż połowa (11 miast) wprowadzała takie innowacyjne rozwiązania.

4. Ograniczenia polityki senioralnej miast wojewódzkich

Porównując nasze Zestawienie z wytycznymi WHO dla polityk senioralnych można dostrzec największe deficyty w trzech obszarach. Analizując strony internetowe nie odnotowaliśmy w działaniach

miast wojewódzkich systemowych rozwiązań, które miałyby znaczący wpływ na poprawę sytuacji osób starszych w trzech obszarach.

Pierwszy obszar to mieszkalnictwo. Ogólnie znane trudności dotyczą również miast europejskich i wielu grup społecznych, nie tylko seniorów. Polityka lokalowa miast wojewódzkich jest bardzo ograniczona. Bezpieczna zamiana mieszkań osób starszych, odpowiednie ich dostosowanie, czy wyposażenie w windy i podjazdy są na szerszą skalę praktycznie niedostępne. Problemem są czynsze niewspółmierne wysokie do możliwości finansowych seniorów. Takie działania jak finansowana przez miasto pomoc „złotej rączki” w drobnych remontach, czy innowacje lokalowe w placówkach pomocy społecznej, to kroki w dobrym kierunku, ale dotyczą tylko niewielkich grup, więc praktycznie nie rozwiązują problemów starszych mieszkańców miast

Drugi obszar deficytowy, to zatrudnienie starszych osób, także tych które już są na emeryturze. Miasta wojewódzkie nie dostrzegają jeszcze wyzwań srebrnej gospodarki i nie wykorzystują potencjału seniorów jako pracowników i konsumentów. Nie odnotowaliśmy na stronach miast informacji o znaczących rozwiązaniach polityki zatrudnienia, takich jak np. porozumienia z pracodawcami, szkolenia zwiększające szanse osób starszych na rynku pracy czy wspieranie elastycznych form zatrudnienia. Obiecujące nowe formy, jak np. uruchomione w Warszawie Senioralne Biuro Karier, zostały ograniczone z powodu pandemii i praktycznie nie miały wpływu na wzrost aktywności zawodowej warszawskich seniorów.

Trzeci obszar – to opieka zdrowotna. W miastach wojewódzkich chodzi przede wszystkim o rzeczy podstawowe: łatwy dostęp seniorów do lekarzy rodzinnych i lekarzy specjalistów, w tym pomocy geriatrycznej, umożliwienie rehabilitacji, a także ograniczenie barier finansowych leczenia. Problemów dostępności nie rozwiązują najczęściej podejmowane przez miasta działania jak dofinansowywanie zajęć prozdrowotnych, czy szczepień przeciw grypie. Zbyt łatwe jest wytłumaczenie, że w tym obszarze nic nie da się zrobić, gdyż opieka lekarska nie jest w gestii samorządów miejskich, ale Narodowego Funduszu Zdrowia.

Charakteryzując poszczególne miasta w omawianym rankingu, akcentowano osiągnięcia, ale zwracano też uwagę na słabe strony. Nawet w przypadku dziesięciu miast „najlepszych dla seniorów” wskazywano na takie minusy jak np.: dotkliwe dla seniorów wysokie koszty życia, drogie mieszkania, mało dostępny i drogi transport, brak poczucia bezpieczeństwa, zbyt mało zieleni, deficyty opieki medycznej, zbyt mało klubów seniora. O ile koszty utrzymania trudno obniżyć, to wprowadzenie ulg dla seniorów w transporcie publicznym, czy uruchomienie klubów dla starszych osób jest możliwe, ale wymaga odpowiedniej polityki senioralnej władz miasta.

Niewykorzystanie dostępnej puli rozwiązań systemowych (instrumentów) również możemy traktować jako słabość polityki senioralnej. W naszym Zestawieniu dotyczy to kilku miast. Nie wiemy jakie są tego powody. Nie wydaje się jednak, aby zależało to wyłącznie od potencjału miast, bo np. niewielkie Opole należało pod tym względem do liderów (realizując 10 na 12 rozwiązań systemowych). Zatem wynika to raczej z przyjętych przez te miasta priorytetów polityki rozwoju, które nie uwzględniają polityki senioralnej, a nie z ograniczonych możliwości finansowych.

Warto zwrócić też uwagę na te rozwiązania systemowe, które miasta wojewódzkie stosują najrzadziej. W naszym Zestawieniu są to badania sytuacji i potrzeb starszych osób (przeprowadziły je tylko 4 miasta) oraz powołanie pełnomocnika/rzecznika seniorów (powołało 6 miast). Wprowadzenie tych dwóch złożonych instrumentów wymagających konsultacji eksperckich i prawnych może świadczyć o dojrzałości polityki senioralnej. Niewykorzystanie ich można traktować jako jej słabość.

5. Warszawa na tle innych miast

Stolica jest metropolią, w której mieszka ok. 1,7 miliona mieszkańców. Spośród miast wojewódzkich tylko w Warszawie, Krakowie i Rzeszowie przybywa mieszkańców.

Warszawa należy do starzejących się miast. Według danych porównawczych z 2016 r. procent osób w wieku 60+ wynosił 26,9. Spośród miast wojewódzkich wyższy wskaźnik miały: Łódź (30,4),

Katowice (28,1), Kielce (27,7) Bydgoszcz (27,5) oraz Szczecin (27,2).

Największa dzielnica Warszawy, czyli Mokotów miał w 2019 r. 218 tys. mieszkańców (patrz Panorama Dzielnic 2019 r.), czyli więcej niż takie miasta wojewódzkie jak: Toruń (202 tys.), Kielce (196), Rzeszów (189) Olsztyn (173), Zielona Góra (139), Opole (128), czy Gorzów Wielkopolski (124).

Dzielnice Warszawy różnią się pod względem demografii. Najwyższy odsetek osób starszych występuje w dzielnicy Śródmieście (29,70%) oraz dzielnicy Mokotów (28,40%). Różne są też w dzielnicach warunki życia. Z ostatnich analiz (por. <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-4d4778c4-69b3-4aaa-8769-21d6bcceb055> (dostęp z 1 lipca 2021) wynikało, że największa dostępność do usług publicznych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców była w Śródmieściu, na Ochocie, na Żoliborzu, Pradze Północ oraz Woli. Najmniejsza natomiast na Bemowie, Białołęce, Wilanowie, Ursusie i Ursynowie. Występował więc znany trend, że wraz ze wzrostem odległości od centrum malała dostępność do usług. Już na tym przykładzie widać, że przy zachowaniu ogólnomiejskiej, warszawskiej polityki senioralnej, w dzielnicach należy realizować jej dzielnicowe warianty, uwzględniające dane demograficzne, skład socjalny grupy seniorów i jakości ich życia.

W omawianym rankingu firmy ikalkulator Warszawa zajęła 16 miejsce. W poszczególnych kategoriach były to rangi: Tereny zielone (3 miejsce), Komunikacja miejska, ulgi na bilety (5 miejsce), Finansowanie badań lekarskich (5 miejsce), Bezpieczeństwo (5 miejsce), Dostęp do opieki medycznej (13 miejsce) Aktywizacja seniorów (14 miejsce), Dostępność transportu liczba osób 60+ na 1 linię (15 miejsce), Dostępności teatrów (16 miejsce), Ceny nieruchomości (18 miejsce).

Może dziwić odległe miejsce najbogatszego miasta, która przeznaczając przeciw największe środki na projekty senioralne i wprowadza cały wachlarz form, także innowacyjnych. W jakimś stopniu można to wytłumaczyć kryteriami rankingu, który brał pod uwagę koszty życia, a te w Warszawie są najwyższe oraz wskaźniki przeliczenia ofert (usług, placówek, inwestycji) na liczbę mieszkańców 60+, która w stolicy jest bardzo duża. Pytanie, czy ta niska ranga mogła również wynikać

z tego, że przy dużej konkurencji innych celów polityka senioralna nie należała do priorytetów stolicy.

W przedstawionym przez nas Zestawieniu Warszawa wypadła dobrze, wprowadzając 9 z 12 systemowych instrumentów. Jednak liderami polityki senioralnej także pod tym względem wydają się raczej Wrocław i Poznań. Można dodać, że wiele z podanych w Zestawieniu systemowych rozwiązań przewidywał opracowany w 2013 r. miejski program „Warszawa przyjazna seniorom na lata 2013 – 2020”.

Za pewną słabość polityki senioralnej Warszawy na poziomie systemowym można uznać brak dwóch instrumentów: badań sytuacji i potrzeb seniorów oraz powołania pełnomocnika/rzecznika ds. seniorów. Rola badań jest oczywista, bo diagnoza zawsze powinna być podstawą opartej na faktach właściwej polityki senioralnej. Natomiast pełnomocnik mógłby mieć wpływ na wczesne podejmowanie sygnalizowanych problemów

i bardziej sprawną koordynację rozproszonych działań na rzecz seniorów, które podejmują różne podmioty. We współpracy z władzami miasta Warszawska Rada Seniorów postuluje przeprowadzenie diagnozy sytuacji i potrzeb starszych mieszkańców oraz powołanie rzecznika seniorów.

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

**WARSZAWSKA
RADA SENIORÓW**